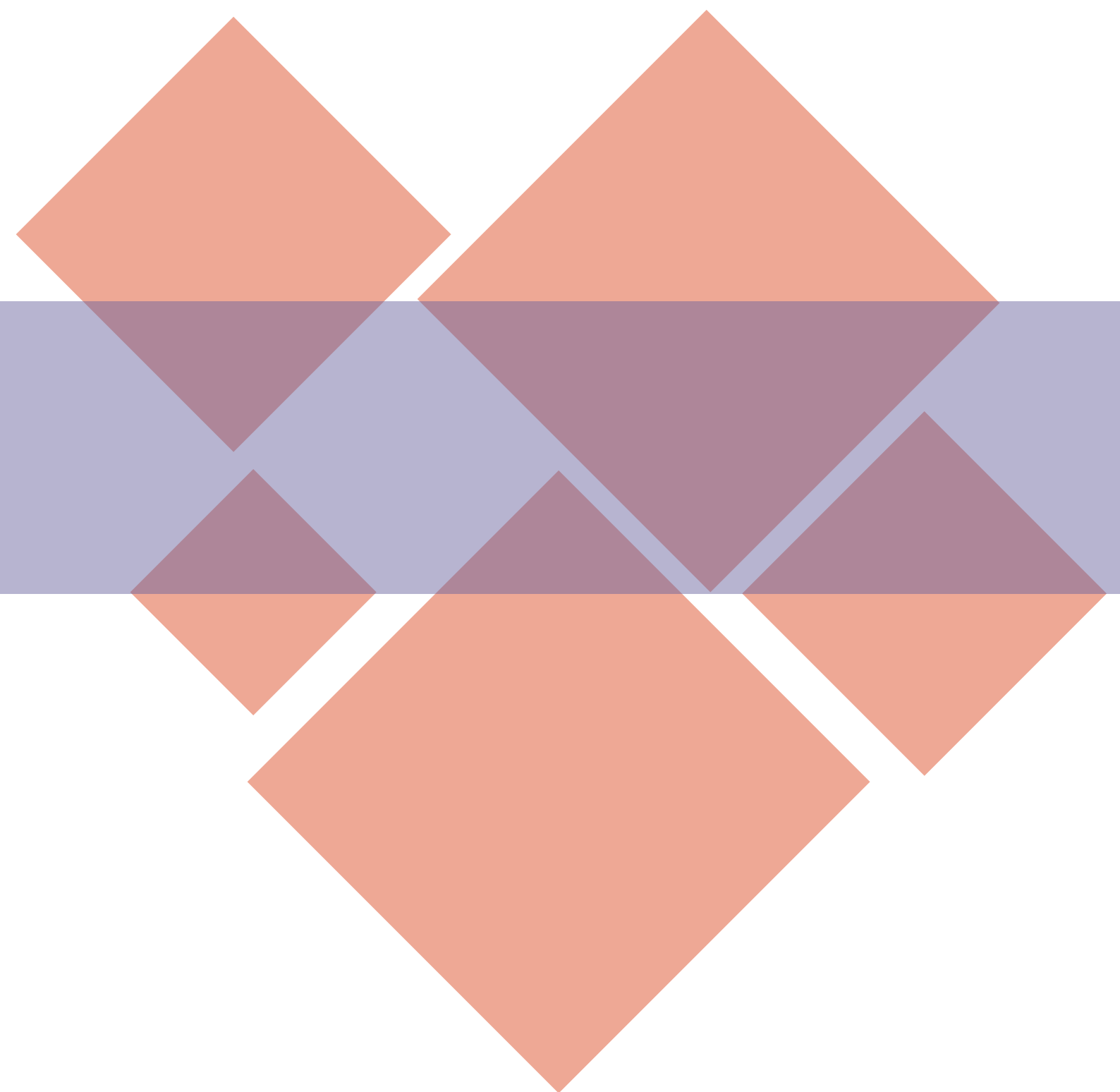

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2014

RFSL STOCKHOLM

INNEHÅLL

En förening med uppåtgående formkurva	5
Föreningens styre	6
Styrelse	6
Personal	7
Ekonomi	8
Föreningsaktiviteter	9
RFSL Stockholms utmärkelser	9
Regnbågspriset och Rosa Tisteln	9
Gamla Hjältars Pris	9
Årets Eldsjäl	9
Nyhetsbrev och medlemsutskick	9
Medlemserbjudanden och samarbeten	10
RFSL Stockholms webbplats (www.rfslstockholm.se)	10
Sociala medier	10
Biblioteket	10
Folder om RFSL Stockholm	11
Lokal- och hyresfrågor	11
Transkalendern 2014	11
Medlemsenkät	11
Medlemsvärvning	11
Remisser	11
Samverkan med Newcomers	12
Salong Q	12
Öppet hus inför årsmötet	12
70 år av lagligt homosex	12
Deltagande på RFSL:s kongress	12
Sommarfest	12
Stockholm Pride	13
Transfesten	13
Tjefesten	13
Medlemsgruppsdagen	13
Politisk påverkan och insatser inför valet 2014	14
Forskningsprojektet VINNOVA	14
Transtemadagen	14
Transgender Day of Remembrance	14
World Aids Day med transfokus	14
Antirasistisk temadag	15
Vinterfest	15
Gemensam jul	15
Medlemsgrupper	16
Aktivistgruppen	16
Bögbokcirkel	16
Freebiebinder Stockholm	16
Gaygympa	16
Gayseniorerna	16
Golden Ladies	17
Hbtq <3 BDSM	17
Hbtq och brädspelare	17
Lambda IF (Volleyboll)	18
Lesbians who tech	18

Nätverket Asexuell	18
Nätverket Stolta Föräldrar till hbtq-barn	18
Vad gruppen gjort under 2014	18
Operabögarna	19
ParaplyT	19
Transanhöriggruppen (TAG)	20
Transcafé	20
Hbtq Hälsa	21
Sexperterna Park	21
Kinema	21
Sexperterna Klubb	21
Kondombaren	21
Utdelning av kit	21
Minibaren	22
Stockholm Pride 2014	22
Verksamheternas samtals-, kondoms- och glidstatistik	22
Kampanjer 2014	22
Alkoholsmart	22
Size matters	22
Övrigt arbete online	23
Webbplatser och mobiltelefoni	23
Facebook-strategi	23
SMS-påminnelse	23
Trycksaker och nationella annonser	23
Röda paraplyet	23
RFSL Stockholms sjunde sexhälsokonferens	24
Sexperterna Chatt	24
RFSL:s förstudie om hivtestning utanför vården	24
Migrationsrådgivning	25
Individuella stödkontakter	25
Metod	25
Samarbeten	25
Hbtq Utbildning	26
Utbildningar för vuxna	26
Hbt-certifiering	26
Skolinformation	26
Hbtq Ung	27
Egalia	27
Statistik	27
Aktiviteter	27
Besök och gäster	28
Metoder	28
Utbildning och nätverk	28
Spridning	29
HBTQkojan (Trampolin)	29
Drift av webbplatsen - mentorssamtalen	29
Framtagande av metodmaterial	29
Verksamhetens fortlevnad efter projekttidens slut	30
Queera berättelser	30
Kunskap från år 2	30
Mål	30
Funkisprojektet	31
Övergripande projektmål	31

Delmål	31
Utbildningsfokus	31
Utbildning för LSS-personal	31
Utbildning för funktionshinderorganisationer	32
Snackcirklar på dagliga verksamheter	32
Interna utbildningsinsatser	32
Webbplats och logotyp	32
Externa möten	33
Projektet under 2015	33
Barn av vår tid	33
Mål med projektet	33
Projektets aktiviteter under första projektåret	34
Social verksamhet för regnbågsfamiljer	34
Föräldrakurser	34
Stödjande samtalsgrupp	34
Utbildningsinsatser för professionella	34
Hbtqfamiljer.se	34
Nätverket för Normkritiska Skolgrupper (NNSG)	35
Stödgrupper	36
Startgrupper	36
Startgrupp 25+	36
Transit	36
Transit Samtalsgrupper	37
Transit Stödgrupper	37
Spridning	37
Mål	38

EN FÖRENING MED UPPÅTGÅENDE FORMKURVA

Ännu ett år har gått då RFSL Stockholm både har vuxit och utvecklats. Antalet medlemmar har vuxit med 10 procent, vi har ett flertal nya medlemsgrupper och föreningen har aldrig haft så många pågående projekt som nu. RFSL Stockholm har fortsatt gott rykte och högt förtroende hos bidragsgivare och lokalpolitiker. Vårt politiska arbete har bland annat lett till fortsatt finansiering av Egalia och Transit och möjlighet till fortsatt verksamhet under nästkommande år. Detta är ett arbete som kommer att fortsätta framöver och även gälla finansieringen av HBTQkojan.se, vårt mentorprogram på internet.

I maj 2014 medverkade RFSL Stockholm på förbundskongressen i Norrtälje där vi var en aktiv del i kongressens förhandlingar och beslut. På kongressen beslutades det om uppdaterade stadgar för RFSL förbundet men också för RFSL:s olika avdelningar. Detta har lett till att RFSL Stockholms stadgar har setts över, och förslag på uppdaterade stadgar kommer därför att läggas fram till årsmötet 2015. Internt arbetar föreningen med att höja kunskapen om hur vi kan arbeta med inkludering, både med avseende på funktionalitetsnormer och vithetsnormer. Föreningen har påbörjat utbildningsprocesser för att höja kunskapen och utveckla föreningen, vilket kommer att fortgå under nästkommande år med avsikt att skapa långsiktiga förändringar.

Likt tidigare år arrangerades Tjefesten under Stockholm Pride och i år arrangerades även en helt ny fest för transpersoner, Transfesten, som uppskattades av många. Under årets senare del har ett flertal temadagar genomförts, bland annat med fokus på hbtq ur ett historiskt perspektiv.

Under det gångna året har styrelsen utvärderat föreningens verksamhet utifrån det av årsmötet antagna dokumentet Strategisk plan för RFSL Stockholm 2010-2020. Vad vi kan säga nu är att mycket har hänt under de senaste fem åren och att föreningen har goda chanser att fortsätta denna positiva utveckling. Vi ser med glädje och spänning fram emot detta!

FÖRENINGENS STYRE

Styrelsen

Vid årsmötet den 15 mars 2014 valdes följande ledamöter, som efter det första styrelsemötet tilldelades följande ansvarsområden:

Kristin Arthur - Ordförande

Arbetsgivarrepresentant, Pridefester

Julle Bergenholtz - Vice ordförande

Kommunikation

Bengt Waldemarsson - Kassör

Insamling

Sooz Romero - Sekreterare

Hbtq Ung, antirasism

Mats Christiansen - Ledamot

Hbtq Hälsa, Seniorfrågor

Patrik Eriksson – Ledamot

Arbetsgivarrepresentant, Insamling

Fej Matti Ganebo Skantz - Ledamot

Hbtq Utbildning

Johanna Grant Axén - Ledamot

Vice kassör

Kim Nygren - Ledamot

Medlems- och föreningsansvarig, kommunikation, Pridefester, temadagar, Transkalendern

Caisa Viksten - Ledamot

Rosie Wandjowo - Ledamot

Hbtq Hälsa

Miku Westerholm - Ledamot

Representant från RFSL Ungdom Östs styrelse

Åsa Öckerman - Ledamot

Lokal- och hyresansvarig, Pride-samordning, medlemsvärvning

Under året har följande personer på egen begäran entledigats från sina styrelseuppdrag: Rosie Wandjowo och Bengt Waldemarsson.

Styrelsen har haft ett möte per månad under verksamhetsåret. Vid styrelsens sammanträden har protokoll förts. En så kallad styrelse- och personaldag ordnades under april för att möjliggöra planering, diskussion och utbildning

mellan styrelsen och personalen, samt för att fördjupa styrelsens kunskap om föreningens projektleda verksamhet. Styrelsen har även haft egna planeringsdagar för att planera verksamheten och fördjupa sin kompetens för att styra föreningen.

Personalen

Under året har följande personer varit anställda och arbetat med följande inom föreningen:

Veronica Berg Hulthén

Barn av vår tid (föräldraledig)

Valentina Coronado Cuevas

Egalia (vikarie)

Nicklas Dennermalm

Hiv-prevention

Lisa Ericson

Funkisprojektet

Isander Freiman

HBTQKojan.se

Sanna Frost

Verksamhetschef

Filip Garcia

Hiv-prevention

Samuel Girma

Hiv-prevention

Pablo Leiva

Invandrarkonsultation

Olov Lindblad

Hiv-prevention

Emilia Mirani

Nätverket för Normkritiska Skolgrupper

Klara Nygren

Barn av vår tid (vikarie)

Jojo Stenberg

HBTQKojan.se

Katarina Stenkvist

HBTQKojan.se

Jenny Söderstrand

Egalia, föreningssamordnare (föräldraledig del av år)

Sofie Wahlström

Skolinformation, kontaktperson medlemsgrupper och lokalbokning

Maria Yvell

Queera Berättelser

Lina-Lea Zimmerman

Barn av vår tid

Tack vare RFSL Stockholms personal har viktiga verksamheter kunnat pågå under året, som har varit av stor betydelse för både medlemmar och icke-medlemmar. Styrelsen vill rikta ett stort tack till all personal, och ser fram emot att följa deras arbete under 2015!

Ekonomi

Föreningens ekonomi har gått från en mycket osäker ekonomi med alltför små marginaler i början av 2010-talet till en balanserad och väl kontrollerad ekonomi. Under 2014 har en fortsatt stabilitet uppnåtts, trots de små marginalerna som finns.

Under 2014 ökade projektintäkterna och antalet anställda inom projekt. Flera av projekten löper dock ut vid årsskiftet 2014/2015 vilket gör att 2015 kommer att bli ett år med något minskade projektintäkter.

För att säkra långsiktigheten i föreningen och dess olika verksamheter har arbete lagts ned på fortsatt kontroll av utgifterna och arbete med att generera egna intäkter, främst genom utbildningsinsatser. Detta arbete har bidragit till att årets resultat blir positivt.

Strategin med flera stora projekt och fler sidointäkter genom eget arbete är livsviktig för föreningens långsiktiga stabilitet.

Under 2014 fortsatte antalet bokade skolinformationer att sjunka, trots låga priser. Det finns ett tydligt samband mellan skolornas ansträngda ekonomi och den negativa bokningstrenden.

Då föreningen har stöd från Stockholm Stad kan föreningen endast ha subventionerade priser för skolor i Stockholm Stad, vilket innebär att det är en högre kostnad för skolor i angränsande kommuner.

Under RFSLs kongress i maj 2012 beslutade kongressen att sänka medlemsavgifter från 300 kronor till 100 kronor per medlem och år. Detta har inneburit en rejäl minskning av egengenererade intäkter, det vill säga pengar som står föreningen fritt att förfoga över, till skillnad från projektbundna intäkter. Detta har därmed gjort föreningen mer utelämnad till bidragsgivare.

Den sänkta medlemsavgiften har gjort att RFSL Stockholm har ökat i antal medlemmar även under 2014. Dock täcker inte medlemsökningen intäktsbortfallet.

FÖRENINGSAKTIVITETER

I denna sektion kan du läsa om aktiviteter som har letts eller genomförts av hela eller delar av RFSL Stockholms styrelse. Sektionen behandlar först händelser som har skett löpande under året, för att sedan kronologiskt gå igenom arrangemang som har hållits under specifika datum.

RFSL Stockholms utmärkelser

Under 2014 har RFSL Stockholm fortsatt att dela ut de fyra priser som föreningen sedan tidigare har tagit beslut om. Prisutdelningarna skedde under Stockholm Pride samt under RFSL Stockholms Vinterfest. En mer utförligare förklaring av utmärkelserna och vilka som har fått ta emot priserna tidigare finns tillgänglig på <http://rfslstockholm.se/engagemang/vara-utmärkelser/>.

Regnbågspriset och Rosa Tisteln

Under Stockholm Pride delade RFSL Stockholm traditionsenligt ut priserna Regnbågspriset och Rosa Tisteln. Regnbågspriset tilldelas personer eller organisationer som genom sina handlingar har utfört något positivt för hbtq-communityt, medan Rosa Tisteln ges ut till personer eller organisationer vars handlingar har gjort det motsatta.

För 2014 gavs Regnbågspriset till transaktivisten Aleksa Lundberg, som genom sin berättelse om sin tvångssterilisering har varit en ledande röst för de transpersoner som har sökt ersättning för den tvångssterilisering som de tvingats genomföra. Rosa Tisteln gick till Sveriges Olympiska Kommitté (SOK), som RFSL Stockholm menar hade en unik möjlighet att ge stöd till svenska och ryska hbtq-personer i samband med vinter-OS i Sotji, men som istället uppmanade idrottsutövare att inte säga någonting om detta under tiden som olympiaden pågick.

Gamla Hjältars pris

Gamla Hjältars pris instiftades av RFSL Stockholm inför 2013 för att belysa personer som har bedrivit ett långvarigt viktigt arbete för hbtq-communityt, vars arbete och kamp behöver synliggöras för den nuvarande generationens hbtq-personer. Priset kan delas ut till både levande och avlidna personer.

För 2014 gick Gamla Hjältars Pris till Eva-Lisa Bengtsson, för hennes långa engagemang för transrörelsen i Stockholm och Sverige, grundandet av klubb Transvestia 1962 samt det envista arbete som Eva-Lisa gjorde för att transpersoners rättigheter skulle bli en del av RFSL:s arbete.

Årets Eldsjäl

På RFSL Stockholms Vinterfest delades för andra gången i ordningen priset Årets Eldsjäl ut. Priset går till en person som genom sitt ideella engagemang för föreningen gjort stor skillnad för RFSL Stockholms verksamheter, antingen under lång eller kort tid. Priset kan delas ut till både levande och döda personer, och bör inte delas ut till någon i RFSL Stockholms styrelse eller kansli.

För 2014 gick priset till Emmet Kjeldsen, främst för Emmets engagemang i RFSL Stockholms stödverksamhet Transit, där Emmet varit samtalsledare för unga transpersoner både under tiden Transit varit projekt men även under tiden som ordinarie verksamhet. Emmet har även varit med och skapat Transits metodmaterial.

Nyhetsbrev och medlemsutskick

Under 2014 har elva nyhetsbrev skickats till medlemmarna via mail. Dessa har bland annat innehållit information om RFSL Stockholms projekt, inbjudningar till evenemang och medlemskvällar samt sammanfattningar av exempelvis årsmöte och temadagar. Ett fysiskt medlemsbrev har även skickats ut, med inbjudan till årsmöte och information om olika delar av RFSL Stockholms verksamheter. Utöver de elva medlemsbreven har även fem separata utskick gjorts med kortare uppmaningar, som exempelvis att enkäter från valberedningen och från föreningen, samt medlemserbjudanden med korta deadlines. Nyhetsbreven finns tillgängliga på RFSL Stockholms webbplats på <http://rfslstockholm.se/om-oss/nyhetsbrev/>.

Medlemserbudanden och samarbeten

Under året har RFSL Stockholm fortsatt att tillsammans med samarbetspartners och andra organisationer erbjuda föreningens medlemmar att till ett reducerat pris delta på olika evenemang. Exempelvis erbjöds medlemmarna i samarbete med Stockholm Pride att få garanterade platser på partiledardebatten i Pride House, samt gå på föreläsning med Claes Schmidt/Sara Lund för rabatterat pris. RFSL Stockholm har också under året kommit överens med Simon T Fitness om rabatt för RFSL Stockholms medlemmar vid personlig träning.

Föreningens webbplats (www.rfslstockholm.se)

Struktureringen av RFSL Stockholms svenska webbplats har fortsatt under 2014. Under våren slutförde de kommunikationsansvariga i styrelsen arbetet med webbplatsens nya struktur. Webbplatsen har nu ett tydligare fokus med medlemmen som primär målgrupp, vilket bland annat syns i och med att RFSL Stockholms medlemsgrupper nu har fått en mer central plats i webbplatsens struktur. Det finns numera också information om de årliga event som RFSL Stockholm genomför, samt underlättande information ifall läsaren vill boka någon av RFSL Stockholms lokaler.

Under året har RFSL Stockholms webbplats besökts 67 653 gånger av 28 703 personer. Detta är en markant ökning i jämförelse med 2013 då motsvarande siffror var 62 183 besök av 20 648 personer. De fem mest besökta sidorna på webbplatsen var startsidan, ett inlägg om Sexperternas Guldstjärna, sidan med lediga jobb på RFSL Stockholm samt projektledarannonser för Nätverket för Normkritiska Skolgrupper samt Egalia.

I slutet av året publicerades även www.rfslstockholm.com, vilket är en engelsk översättning av den svenska webbplatsen. Webbplatsen är främst till för att presentera statisk information om föreningen, och har nyanlända hbtq-personer samt medlemmar som inte har svenska som modersmål som primära målgrupper.

Som ett led i att ytterligare tillgängliggöra informationen om föreningen finns det sedan december 2014 en finsk och en fransk översättning av en bassida om RFSL Stockholm. Dessa finns tillgängliga på www.rfslstockholm.se/suomeksi och www.rfslstockholm.se/francais. Översättningar på kinesiska, persiska, meänkieli och romani har också införskaffats, men inte hunnit laddas upp på webbplatsen innan årets slut.

Sociala medier

RFSL Stockholm är aktiv på de sociala medierna Facebook och Twitter, där det kontinuerligt publiceras nyheter, uppmaningar och evenemang för medlemmarna att ta del av. Facebook-sidan administreras av olika personer på kansliet samt de kommunikationsansvariga i styrelsen.

Under 2014 har RFSL Stockholms användande av Facebook fortsatt att växa, och metoden att skapa Facebook-evenemang i samband med större arrangemang har varit lyckad. Sedan tidigare har RFSL Stockholm haft både en Facebook-sida och en profil. Under året har dock profilen vid ett antal tillfällen stängts ner av Facebook till följd av att profiler endast ska innehas av privatpersoner, vilket RFSL Stockholm inte är. I slutet av året genomfördes därför en sammanslagning av sidan och profilen, vilket har resulterat i att sidan nu har många fler följare och att profilen inte längre existerar. Den 31 december hade RFSL Stockholms Facebook-sida 4 261 följare.

RFSL Stockholms närvaro på Twitter består främst av postningar som görs på Facebook-sidan, som sedan kopplas över till att även publiceras på Twitter-kontot. Twitter används även i vissa fall för att liverapportera från exempelvis panelsamtal eller rapportläpp. Under året har RFSL Stockholms följare ökat på Twitter och är idag uppe i 1 421 stycken.

Biblioteket

RFSL Stockholms bibliotek har en gedigen samling böcker med hbtq-tema. Under senare år har biblioteket dock blivit svåråtkomligt för föreningens medlemmar. Grundtanken är att RFSL Stockholm ska ha ett lättillgängligt bibliotek där medlemmar i RFSL & RFSL Ungdom ska kunna ta del av och låna dessa hbtq-böcker helt utan kostnad. Det senaste året har biblioteket varit tillgängligt enbart en dag i veckan under två timmar på kvällstid.

Folder om RFSL Stockholm

Under början av 2014 arbetades en folder om RFSL Stockholm fram, som på olika sätt presenterar föreningen, vad den gör, vad den står för och hur en kan engagera sig i föreningen. Foldern färdigställdes i samband med RFSL Stockholms årsmöte i mars 2014 och har sedan dess använts för att marknadsföra föreningen.

Lokal- och hyresfrågor

Genom en slump fick RFSL Stockholm kännedom om Stockholm stads fastighetsnämnds planer att sälja fastigheten som föreningen huserar i. Detta satte igång ett intensivt arbete. Tillsammans med RFSL Ungdom och RFSL förbundet tog RFSL Stockholm en mängd kontakter vilket resulterade i debatt bland annat i kommunfullmäktige. En delegation besökte ansvarigt borgarråd Madeleine Sjöstedt och genomförde ett långt samtal. Föreningens farhågor inför möjligheterna att fortsätta bedriva verksamhet i lämpliga lokaler ansågs inte relevanta, och skulle hyreshöjningar följa var det en fråga om bidragsgivning argumenterade borgarrådet. Fastigheten såldes sedan, och kontinuerlig dialog förs med den nya hyresvärden.

Genom att Sveriges förenade HBTQ-studenter (SFQ) har flyttat ut från lokalerna har RFSL Stockholm kunnat utöka föreningens kontorslokaler, vilket det var stort behov av.

Transkalendern 2014

Arbetet med Transkalendern pågick under större delen av 2014 medan själva fotograferingen tog plats mest under Stockholm Pride, då många transpersoner befinner sig i Stockholm. Kalendern var färdig i slutet av oktober och släpptes den 1 november med ett releasemینگel där bilder från Transkalendern 2013 och 2014 utgjorde en utställning. På releasemینگlet närvarade cirka 60-70 personer. Vinsten från Transkalendern 2014 går till att göra Transfesten 2015 med gratis inträde så att fler får möjligheten att gå på den under Stockholm Pride.

Medlemsenkät

Under slutet av 2013 skickade RFSL Stockholm ut den första medlemsenkäten någonsin till våra medlemmar. I enkäten gavs alla medlemmar möjlighet att komma med åsikter om RFSL Stockholm; vad vi gör bra, vad vi gör mindre bra, vad som skulle kunna utvecklas och vad medlemmarna tycker att vi ska jobba med och fokusera vårt arbete på i framtiden. I januari 2014 utvärderades och analyserades enkäten av RFSL Stockholms vice ordförande, verksamhetschef samt interna revisor, och flera åtgärder gjordes sedan för att styra RFSL Stockholms arbete mer i linje med medlemmarnas åsikter.

I december 2014 skickades en ny medlemsenkät ut, där en del frågor hade bytts ut och uppdaterats till följd av nya fokusområden inom RFSL Stockholms arbete. Enkäten kommer att sammanställas och analyseras i början av 2015.

Medlemsvärvning

RFSL Stockholm har liksom 2013 återigen slagit föreningens eget medlemsrekord, och är glad att så många tycker att det är viktigt att engagera sig och/eller stödja föreningens arbete. Medlemsvärvning har skett på flera sätt, bland annat genom personlig värvning på föreningens event i Huset, i Pride Park, via uppmaning till medlemmar, i Radio Stockholm P4 som gäst i Förmiddag och genom många inlägg i sociala medier.

Remisser

RFSL Stockholm har lämnat remissvar på Program för HBT-frågor (2014-2017, Dnr 325-184-2014) till Stockholms stad. Syftet med remissen från staden har varit att Stockholm ska få ett program för HBT-frågor som ska gälla 2014-2017, där bemötande, synliggörande och kompetens är tre nyckelbegrepp för planen.

Även om det finns många positiva delar i tankarna för programmet ser RFSL Stockholms styrelse att det finns aspekter som kan vara av vikt att arbeta mer med. Exempel på detta är att programmet riktar sig till brukare och besökare i Stockholm men bara har svaga beskrivningar av hur detta ska påverka stadens anställda.

Samverkan med Newcomers

Sedan slutet av 2013 sker samordningen av Newcomers i RFSL förbundets regi, vilket gör att Newcomers inte längre är en medlemsgrupp hos RFSL Stockholm. För att ändå ge stöd åt gruppen har RFSL Stockholm under året lånat ut sina lokaler till aktiviteter som Newcomers har samordnat. Bland dessa aktiviteter finns exempelvis undervisning i svenska som sker måndagar klockan 17:00 och torsdagar klockan 18:00. RFSL Stockholm kommer att fortsätta låna ut lokalerna under 2015.

Salong Q

Salong Q, RFSL Stockholms öppna medlemsträffar, hade ambitioner att genomföra en workshop/paneldiskussion/föreläsning i månaden under 2014, men beslutade under våren att istället satsa på att genomföra ett par heldagar i form av temadagar. Exempel på när detta gjordes var under temadagen "70 år av lagligt homosex" och den obligatoriska medlemsgruppsdagen.

Öppet hus inför årsmötet

I samband med RFSL Stockholms årsmöte bjöd styrelsen in medlemsgrupperna att medverka vid ett "Öppet hus" två timmar innan årsmötet. Det öppna huset hade till syfte att medlemmar skulle kunna komma till årsmötet tidigt och prata med styrelseledamöter, valberedning samt medlemsgrupperna, för att få en tydligare bild av vad som görs i RFSL Stockholm och hur medlemmarna själva skulle kunna engagera sig. Öppet hus blev en bra kontaktpunkt utifrån det syftet, men blev också en bra grund för olika medlemsgrupper att närmare bekanta sig med varandra.

70 år av lagligt homosex

Under året 2014 var det 70 år sedan paragrafen som förbjöd "otukt som mot naturen är" togs bort från den svenska lagen. I och med detta beslut legaliserades bland annat samkönade sexuella kontakter. Stockholms Stadsarkiv tog genom arkivpedagogen Kertil Mannerheim kontakt med RFSL Stockholms styrelse om möjligheten att genomföra ett evenemang i samband med detta då RFSL Stockholm och de organisationer som tidigare utgjorde RFSL Stockholm har material magasinerat hos Stadsarkivet.

Under våren och sommaren kom tre evenemang att hållas om HBTQ-historia baserat på muntliga berättelser från medlemmar i RFSL Stockholm samt arkivmaterial. Detta har gett inblickar i både transliv och lesbiskt liv genom olika rättsfall, men även nedslag i historien för det som nu har blivit RFSL Stockholm. Samtliga tillfällen har varit mycket uppskattade och välbesökta; en gång på Stadsarkivet med ett 60-tal närvarande, en gång på RFSL Stockholm med ungefär lika många, samt ett tredje tillfälle under Stockholm Pride i Pride House drog 75 åhörare.

Deltagande på RFSL:s kongress

Den 2-4 maj 2014 hölls RFSL kongress i Marholmen utanför Norrtälje. Kongressen är RFSL:s högsta beslutande organ, och hålls vartannat år i samarbete med en av RFSL:s avdelningar, i detta fall RFSL Roslagen. RFSL Stockholm hade 22 ombud på plats, och hade till kongressen skickat in två motioner; en om ökat fokus på äldre hbtq-personer och en om förlängd övergångsfond för förlorade medlemsintäkter, vilka båda efter lite förhandlade röstades igenom. På kongressen valdes följande personer in från RFSL Stockholm till förbundsstyrelsen: Ulrika Westerlund (ordförande), Christian Antoni Möllerop (vice ordförande), Felicitas Falck (ledamot), Thomas Secher (ledamot), Deidre Palacios (ledamot), Helena Westin (ledamot), Emelie Mire Åsell (suppleant), Akinyi Ocholla (suppleant) samt Magnus Kolsjö (suppleant).

Under kongressen delades även Robert Karlssons Svärds priser ut, instiftat till minne av RFSL-aktivisten Robert Karlsson Svärd. Priset för årets RFSL-verksamhet gick denna gång till RFSL Stockholms verksamhet Röda Paraplyet, för dess hiv-preventiva arbete riktad mot män som har sex mot ersättning.

Sommarfest

Den 11 juni avslutade RFSL Stockholm vårterminen tillsammans med personal, styrelse, volontärer och medlemmar genom att fira in sommaren med bland annat alkoholfri dryck, glass och grillade marshmallows, men också med fint häng och sommarpyssel. Cirka 50-60 personer närvarande på Sommarfesten.

Stockholm Pride

RFSL Stockholm har som medlemsförening i Stockholm Pride deltagit i årsmöte och andra möten, och även haft samtal med Prides ordförande och inspekterat Pride Park innan öppnandet. Under Stockholm Pride genomförde RFSL Stockholm en medlemsvärvningskampanj som bedrevs av snabbutbildade volontärer.

Styrelsen ordnade tre seminariepunkter i Pride House: ”Hbtq-frågor i äldreomsorgen - vad har gjorts och vad behöver göras?”, ”Politikerutfrågning: Trots liv i storstad kan det vara väldigt ensamt för hbtq-ungdomar” samt ”70 år av laglig homosexualitet i Sverige”.

RFSL Stockholms personal anordnade eller deltog i många aktiviteter bland andra:

- Queera Berättelser i Pride House och i Pride Park Ung,
- Lina-Lea Zimmerman deltog i ett samarrangemang mellan RFSU Stockholm och RFSL Stockholm kallat ”Vad bör förändras i lagstiftningen för att svensk familjepolitik ska bli mer inkluderande och icke-diskriminerande?” samt i ett seminarium om normkritisk familjejuridik med Ulrika Westerlund.
- Jenny Söderstrand representerade Egalia i Miljöpartiets panelsamtal ”Frizoner och mötesplatser i vardagen”. Egalia fanns bland annat med på Pride Ung i parken och på flaket i paraden tillsammans med RFSL Ungdom.
- HBTQkojan fanns på plats tillsammans med Transformering i ett samtal med Fryshusets nätvandrare kallat ”Ung och hbtq på 10-talet”, ett samarrangemang mellan RFSL Ungdom och RFSL Stockholm.
- Lisa Ericson modererade ett samtal kring Funkisprojektet angående samarbete mellan olika intresseorganisationer. Hon deltog också i ett panelsamtal kring Stockholms hbt-policy som RFSU anordnade samt i panelsamtalet som RFSL Ungdom anordnade med titeln Hbtq <3 npf.
- Nicklas Dennermalm modererade en punkt om BDSM utanför Prideprogrammet.

RFSL Stockholms medlemsgrupp Nätverket stolta föräldrar till hbtq-barn hade även ett eget tält i Pride Park.

Transfesten

Under Stockholm Pride anordnade RFSL Stockholm den allra första Transfesten. Festen startades upp med speed-friending för att ge de som ville möjligheten att träffa nya vänner för att sedan med fantastiska DJs fylla dansgolven och dansa natten lång. Minst 130 personer deltog på den första Transfesten.

Med biljetten från Transfesten fick en även möjligheten att få gratis dagpass till Stockholm Pride under fredagen, där Stockholm Pride med hjälp av styrelsemedlemmar från RFSL Stockholm anordnade den första transdagen någonsin, samt hissade transflaggan.

Tjejfesten

Under Stockholm Pride genomförde RFSL Stockholm den traditionsenliga festen för målgruppen ”tjejer som gillar tjejer”, Tjejfesten. Arrangörsgruppen har fortsatt sitt arbete med att försöka inkludera en bred publik inom målgrupperna, detta genom att undvika exkluderande bilder och texter i marknadsföringen, tillhandahålla tydlig information om tillgänglighet på föreningens webbplats och Facebook-sida samt ha en bred representation bland artister på festen. Cirka 200 biljetter såldes under Tjejfesten och vinsten planeras att gå till verksamhet riktad till målgruppen homo/bisexuella kvinnor och transpersoner.

Medlemsgruppsdagen

2014 anordnade RFSL Stockholm för första gången en obligatorisk medlemsgruppsdag för föreningens medlemsgrupper. Dagen var ett sätt att ge tillbaka till medlemsgrupperna för allt arbete de gör. Fokus för dagen var att fortbilda medlemsgrupperna i hbtq-frågor (med fokus på trans och queer), föreningens antirasistiska handlingsplan samt ge medlemsgrupperna en möjlighet att få träffas och nätverka.

Politiskt påverkansarbete och insatser inför valet 2014

Inför valet i september utförde RFSL Stockholm en enkät med syftet att kartlägga de olika partierna och deras ställningstaganden i lokalpolitiska hbtq-frågor i Stockholmsregionen. Enkäten skickades ut till de största partierna i fem Stockholmskommuner, förutom Sverigedemokraterna. Genom enkäten var förhoppningen att kunna stödja väljarna inför valet till kommunfullmäktige, men då svarsenkäten var för låg för att ge en representativ bild av samtliga partiers åsikter var detta inte möjligt. Lärdomen inför kommande enkätundersökningar är att ha tydligare förberedelser, tidsramar samt mer tekniska frågor. Enkäten bidrog däremot till att föreningen lyckades samla in underlag och namn på kandidater för de nuvarande regerande partierna i stadshuset, vilket kan vara gynnsamt för RFSL Stockholms politiska påverkansarbete under kommande år.

Månaden före valet bjöd RFSL Stockholm in nio politiska partier till ett kombinerat studiebesök/diskussion på Huset med tema Transit/Egalia och dess finansiering. Det var uppskattat och välbesökt, då elva politiker och politiska sekreterare från sju partier deltog. RFSL Stockholm representerades av två styrelseledamöter och Egaliaansvarig personal, och från RFSL Ungdom deltog förbundsordförande Gisela Janis.

RFSL Stockholms ordförande Kristin Arthur höll en presentation om föreningen, dess verksamheter och Transit. Det vidtog ett livligt samtal med massor av frågor, fakta och argument. Flera politiker insåg att mer borde och behöver göras för att uppfylla transungdomars behov av stöd och vård. Frågan är egentligen bara hur, av vem och med vilka pengar. Det talades om ett visst utökat bidrag från landstinget utan att det blev konkret. En tidigare svåråtkomlig bidragskälla nämndes dock som en möjlig finansiering, och RFSL Stockholm fick senare positivt besked från denna källa. Politikerna uppskattade Transit-verksamheten och det talades om att börja initiera utformning av nya framtida förslag genom samarbete RFSL/ENID/SLL-politiker.

Forskningsprojektet VINNOVA

RFSL Stockholm har tillsammans med RFSL förbundet och forskaren Janne Bromseth tilldelats medel från VINNOVA för projektet "Normkritiska vägar till ett värdigt åldrande". Projektet är en förstudie för att senare kunna åstadkomma både en större vetenskaplig studie men även ett arbete för att tillsammans med Stockholms stad förbättra villkoren för äldre HBTQ-personer i Stockholm. För RFSL Stockholm deltar styrelseledamoten Mats Christiansen och verksamhetschef Sanna Frost i arbetet.

Under hösten har intervjuer genomförts med äldre HBTQ-personer som har erfarenhet av hemtjänst. Ett möte med delar av en referensgrupp som skapats för projektet har även hållits.

Transtemadagen

På grund av det stora antalet dagar i november med transtema beslutade RFSL Stockholms styrelse att flytta Transtemadagen till den 29 mars 2015. RFSL Stockholm tror att beslutet att flytta dagen och anordna den i anknytning till Transgender Day of Visibility (31 mars) kommer att öka synliggörandet av transdagar och transpersoner på ett mer respektfullt sätt fler gånger om året och inte bara i november.

Transgender Day of Remembrance

Transgender day of remembrance (TDoR) anordnades under 2014 tillsammans med RFSL Ungdom med en manifestation på Mynttorget och därefter mingel i RFSL Stockholms lokaler i samarbete med Egalia. På TDoR mindes deltagarna bortgångna bröder, systrar och syskon som blivit utsatta för transfobiskt våld och hat. Att kunna samla många transpersoner, speciellt unga transpersoner och kunna ge en trygg och säker mötesplats, är av stor vikt fortfarande, co hett av huvudsyftena för arrangemanget. Cirka 90-100 personer närvarade.

World Aids Day med transfokus

Den 1 december anordnade RFSL Stockholm tillsammans med RFSL en World Aids Day med transfokus. Under dagen var RFSL Ungdom och Transformer.se på plats och föreläste om sitt arbete med transspecifik och transinkluderande säkrare sex-information, personal från RFSL Stockholm pratade om testning med fokus på transpersoner och Maria Sundin från RFSL:s förbundsstyrelse berättade om situationen gällande transpersoner runt om i världen. Cirka 15 personer närvarade under dagen.

Antirasistisk temadag

RFSL Stockholm har utsett en arbetsgrupp som planerar och samordnar en antirasistisk temadag, som kommer att äga rum den 7 februari 2015 från klockan 13:00 till 17:00. Under hösten 2014 har arbetsgruppen haft flera möten för att forma och diskutera en temadag om antirasism. Dagen kommer främst att rikta sig till HBTQ personer som utsätts för rasism eller riskerar att utsättas för det, och kommer bland annat att ha ”Konst som motståndsmetod” som en del i programmet. En viktig del av temadagen är att kunna erbjuda ett tryggt rum där personer kan dela erfarenheter av diskriminering inom HBTQ världen, där de inte hindras av grupper som inte utsätts för rasism.

RFSL Stockholm eftersträvar och arbetar för att aktivt motverka diskriminering och höja medvetenhet kring rasism och antirasism inom organisationen och i samhället. Vi är medvetna om hur maktsamverkan påverkar oss som individer och som grupp vill vi därför genom ett normkritiskt angreppssätt höja kunskapen och visa de erfarenheter som HBTQ personer som utsätts för rasism upplever.

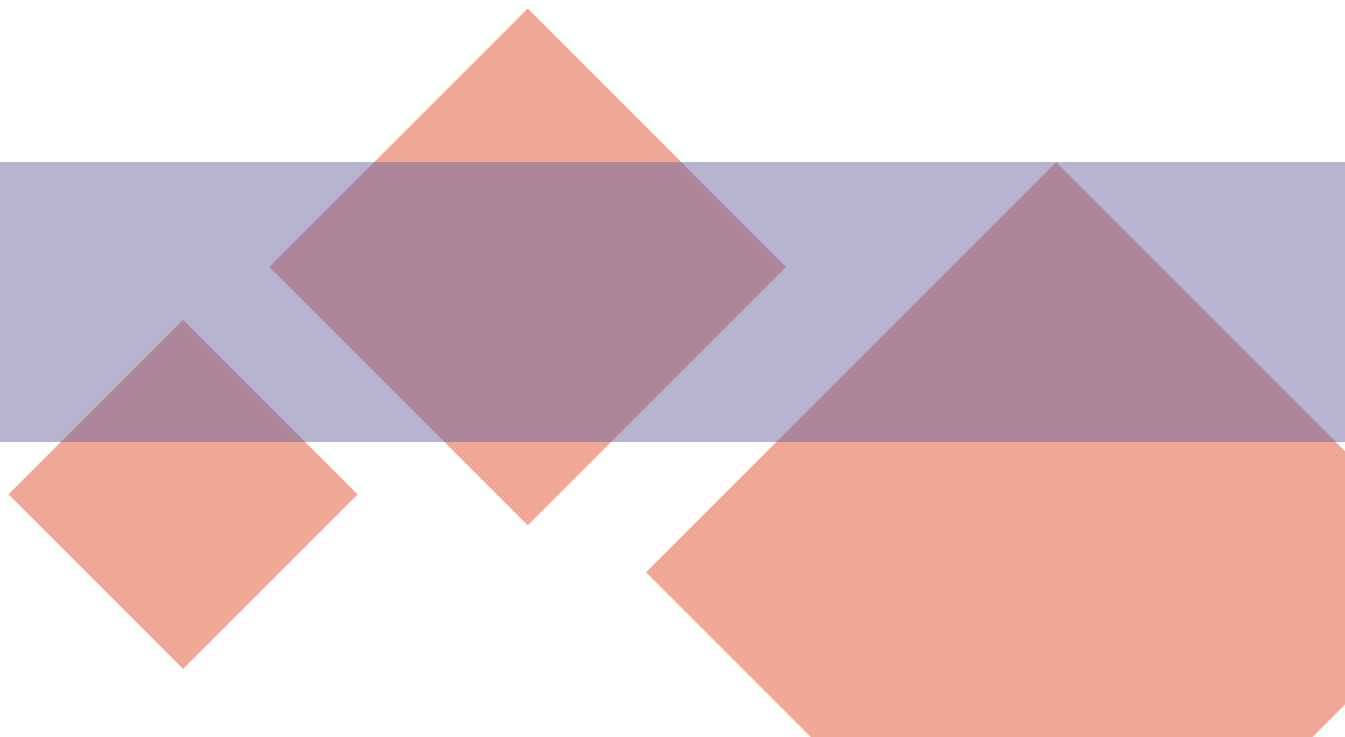
Vinterfest

Vinterfesten 2014 var fullspäckad med glögg, pepparkakor och pyssel. Med bejublade framträdande av Feministas Acidas, Queersalsan och utdelande av utmärkelsen Årets Eldsjäl samlades medlemmar, volontärer, styrelse och personal för att avsluta 2014 med mycket kärlek och värme. Cirka 100 personer närvarade på Vinterfesten.

Gemensam jul

Gemensam jul eller Rainbow jul är en tradition som behövs och uppskattas. 2014 deltog ett 40-tal personer i RFSL Stockholms Gemensam jul/Rainbow jul, som firas religiöst neutralt. Det var mysigt, varm stämning och ett möte över gränser åldersmässigt och på andra sätt. Alla njöt av det mångfacetterade julbordet med såväl traditionella, svenska, egyptiska som veganska rätter. Underhållning i form av sagoberättande på engelska uppskattades och spontant hakade en person på med mer berättande. Ingen kostnad togs ut men en frivillig insamling till Hbtq-kojan gav ett fint bidrag.

Radio Stockholm P4 tog upp RFSL Stockholms gemensamma julfirande både i nyhetsinslag och i form av gäst från styrelsen i direktsändning. I nyheterna fanns en intervju med en medlem vars regnbågsfamilj tyvärr inte är välkomna till julfirande med släkten.

MEDLEMSGRUPPER

Under 2014 har RFSL Stockholms medlemsgrupper fortsatt att utföra verksamhet och flera nya har skapats under årets lopp. Nedan presenteras vad RFSL Stockholms medlemsgrupper har gjort under 2014. Utöver medlemsgrupperna nedan finns även aQtiviTet, som arrangerar sport- och badaktiviteter för transpersoner och Flatpatrullen, som ordnar träffar av olika slag för tjejer som definierar sig som homo, bi, trans eller queer.

De medlemsgrupper som under året har avslutat sin verksamhet eller förflyttat sin verksamhet från RFSL Stockholm är Queersalsa, Hombresalsa, Queerkizomba samt Golden Rainbows. Medlemsgruppen Regnbågsfamiljers verksamhet har under året övergått till projektet Barn av vår tid.

Aktivistgruppen

Under 2014 har aktivistgruppen till stor del varit vilande då styrelsen inte funnit en fungerande metod för gruppen då det har varit hög arbetsbelastning, vilket har gjort att aktivistgruppen fått en lägre prioritet.

Bögbokcirkeln

Bögbokcirkeln har träffats 11 gånger under 2014 för att prata bögböcker. Gruppen har i litteraturens värld fått besöka både Marocko och Kuba, schlagerbögar och ensamma tonåringar, och gjort ett nedslag hos den under hösten aktuella Edmund White. Mellan fem och tio personer brukar komma. I januari 2015 fyller gruppen tre år!

Freebiebinder Stockholm

En binder är ett plagg som är till för att ge bäraren en plattare bröstorg. Binders används främst av transpersoner som vill maskulinisera sin kropp, och som inte har tillgång till, eller vill göra operation av bröstorg. Tyvärr är binders relativt dyra. Yngre, studerande och arbetslösa är grupper som inte alltid kan få tag på en binder.

I juni 2014 bildades medlemsgruppen Freebiebinder Stockholm, med syftet är att samla in binders från personer som inte längre behöver dem, och redistribuera dem till personer som inte har råd att köpa nya. Förebilden är en grupp i Manchester som länge haft liknande verksamhet (Morf UK). En gillasida på Facebook skapades för ändamålet, vilken i nuläget når ut till drygt 220 personer. Under året har gruppen fått in tio binders varav fem har fått nya hem. I nuläget står ett 20-tal personer på kö för att få en. Freebiebinder Stockholm tar gärna emot nya krafter, då det behövs fler som engagerar oss i gruppen.

Gaygympan

Gaygympan är grupp inom RFSL Stockholms idrottsverksamhet kallad "Lambda IF". Det var 3 eldsjälar som satt igång denna grupp efter en idé från Berlin. Gruppen började för 12 år sedan och gympade i olika skolgymnasalar. Efter ett antal år på hårda gypagolv hyrs en lokal på Friskis & Svettis Annexet med bra gypagolv, fina duschrum och bastu.

Gaygympan har under året genomfört 40 stycken pass med cirka 15 deltagare per pass. Det är idag cirka 50 motionärer som finns med i gruppens mailinglista och som kommer sporadiskt eller varje vecka. Gympan är av typen "medelgympa".

Efter vårterminen avtackades gruppens gypaledare sen starten – Anders Nilsson, samt Jan Johansson som under flera år lett gympan. Ny ledare under hösten blev Hans Robertsson.

Gayseniorerna

Gayseniorerna vill bidra till gemenskap, sociala kontakter och aktiviteter för äldre homo- och bisexuella män. Verksamheten startades 1987.

Alla homo- och bisexuella män från 60 år och uppåt är välkomna till Gayseniorerna, och även yngre män som trivs med gruppen och dess verksamhet. Gayseniorerna har inget medlemsregister, men på gruppens frivilliga kontaktlista finns drygt 100 personer.

Basverksamheten är seniorcaféet med 40–50 besökare varje onsdag på Hyllan hos RFSL-Stockholm. Andra regelbundna aktiviteter är pubträffar, promenader, utställningsbesök, bio- och teaterkvällar samt fredagsbad. Antalet deltagare i sådana aktiviteter varierar mellan 5 och 15 stycken.

Gayseniorernas matlag träffas varannan vecka. Under 2014 ordnades också flera fester och utflykter. Vid 2014 års julfest på Hyllan deltog 70 Gayseniorer. Under 2015 planeras verksamheten fortsätta på samma sätt som tidigare.

Aktuell information om Gayseniorernas verksamhet hittar en alltid på <http://blog.qruiser.com/gayseniorerna>. Alla som anmält sig till kontaktlistan får varje vecka ett mejlutskick om aktuella aktiviteter.

Golden Ladies

Club Golden Ladies är en medlemsgrupp inom RFSL Stockholm som vänder sig till lesbiska och bisexuella kvinnor från 35 år och uppåt. Medlemsantalet var vid årsskiftet 140 personer.

Golden Ladies årsmöte hölls den 22 februari, där 29 medlemmar var närvarande. Protokollförda ledningsgruppsmöten har hållits vid elva tillfällen.

Golden Ladies har arrangerat en rad olika verksamheter under året. Återkommande har varit gruppens tisdagscaféer, där deltagare samlas på Hyllan klockan 17.00-18.30 med uppehåll under sommarperioden samt jul/nyårshelger. Under året har gruppen haft 33 cafékvällar varav sju temacaféer med inbjudna föreläsare. 15-20 gäster kommer regelbundet, något fler på temacaféer, då siffran är cirka 35 stycken. Fester med dans och underhållning har hållits vid nio tillfällen. Vid dessa tillställningar kommer 35-60 gäster. Vid fem av dessa tillfällen har gruppen nyttjat RFSL Stockholms lokaler. Vid fyra tillfällen har festerna hållits i form av knytkalas med medhavd mat och dryck.

Gemensamma aktiviteter har anordnats i form av teaterbesök, bad/båttur till Gällnö, picknick på Pride, bangleturnering, tjejkväll på Solvalla, besök på utställningar, deltagande i paneldebatt på Pride och på Växthuset Vällingby samt deltagande på Gotland Pride.

En ny verksamhet dagtid med café i föreningsstugan på Zinkens koloniområde har startat under hösten. Verksamheten innebär kaffe med dopp klockan 13.00, och därefter eventuell bio/ promenad efter önskemål. Träffar planeras cirka en gång i månaden. 15-20 gäster har kommit per gång hittills.

Under 2015 planeras verksamheten fortsätta på likartat sätt. Aktuell information om gruppen får en enklast på www.goldenladies.nu eller via Facebook-sidan Clubgoldenladies.

Hbtq <3 BDSM

Medlemsgruppen HBTQ <3 BDSM startades våren 2014 som en reaktion på att det kan vara svårt som normbrytare våga sig ut i BDSM-communityt på egen hand. Gruppen är tänkt att ge en trygg plattform och mötesplats och ge möjlighet till lärande och erfarenhetsutbyte.

Gruppens första samling blev att mingla med styrelse och andra medlemmar på årsmötets öppna möte. Där och då kom idén om en temadag kring ämnet BDSM. På första gruppmötet kom över tio personer. I maj hölls temadagen HBTQ <3 BDSM med föreläsningar och prova-på. Intresset för att aktivera sig i gruppen var störst i starten och inför temadagen. Under hösten har det hållits två medlemsgruppsmöten och två planerade möten har ställts in.

Hbtq och brädspelare

Hbtq och brädspelare är en medlemsgrupp som riktar sig till hbtq-personer som gillar att spela brädspel och däri-

genom träffa andra personer som delar detta intresse. Medlemsgruppen har träffats varannan söndag sedan medlemsgruppen startade i juni 2014. Vid varje tillfälle kommer cirka 10-25 personer som spelar brädspel tillsammans.

Lambda IF (Volleyboll)

Lambda IF Volleyboll har liksom tidigare år tränat en gång i veckan under den period av året kommunens hallar varit öppna. Gruppen har inte lyckats boka någon fast tid i någon hall utan har fått flytta runt lite. Under slutet av året har gruppen hållit till i Hökarängsskolan där träningen ser ut att kunna fortsätta även under vårterminen 2015. Antal deltagare på träningarna har varierat mellan 8 och 15 stycken, och totalt har närmare ett trettiotal personer varit involverade i verksamheten under året.

Säsongen 2013/2014 deltog föreningen med ett lag i Stockholmskorpen division 2 herrar med stor framgång. Efter att bara ha förlorat ett enda set under hela säsongen stod laget som klara seriesegrare och flyttades därmed upp till division 1. Detta har inneburit svårare motstånd under hösten 2014 men trots detta befäster laget en plats i mitten av tabellen efter att halva serien avgjorts.

Lesbians who tech

The activity group started to work in November, and arranged a happy hour which was publicized through RFSL Stockholm news letter as well as Lesbians Who Tech network.

The group had around 6 participants which joined us in this happy hour. We discussed the activity group in general and its purpose and planned to discuss further in our upcoming events.

Nätverket Asexuell

Nätverket Asexuell har bedrivit verksamhet som vanligt under året. I början av året åkte gruppen till Uppsala och föreläste på Kärleksakuten. Kärleksakuten är en ideell sexualupplysningsverksamhet bestående av bland annat läkar-, psykolog-, lärar- och sjuksköterskestudenter. I december året innan hade gruppen föreläst på motsvarande enhet i Solna, och då den enheten blev mycket nöjda med föreläsningen blev gruppen ombudda att åka till Uppsala också. Gruppen föreläste inte bara om asexualitet utan passade på att smyga in lite allmän normkritik och transkunskap när den ändå var där med alla blivande läkare, lärare, psykologer och sjuksköterskor. Under året har Nätverket Asexuell haft sex stycken möten med ett medeltal på fyra besökare. Gruppen hade även en picknick under Stockholm Pride, där den även deltog i paraden.

Nätverket Stolta Föräldrar till hbtq-barn

Nätverket Stolta Föräldrar till hbtq-barn:

- Arbetar på ideell basis med att stödja familjer med hbtq-barn, både föräldrar och hbtq-barn, som upplever att de vill ha stöd i olika frågeställningar som rör barnets hbtq-identitet.
- Arbetar med att öka kunskap, förståelse och acceptans i vår omgivning för hbtq-barn och deras familjer.
- Arbetar för att tillsammans förändra och påverka negativa attityder och fördomar i samhället.

Vad gruppen gjort under 2014

Under 2014 ändrade nätverket namn till Nätverket Stolta Föräldrar till hbtq-barn, vilket innebar att gruppen lade till bokstaven q, detta i en strävan att omfatta och engagera fler i nätverkets verksamhet och för att vara ännu mer inkluderande i medlemsgruppen.

Nätverkets arbetsgrupp har haft 10 träffar under året som har planerat och samordnat nätverkets arbete. Ett 20-tal personer har deltagit i arbetsgruppen. Det huvudsakliga arbetet har rört planering inför Pridefestivalen, men även planering av temakvällar, fördelning av kontakten med de personer som vänder sig till nätverket samt planering av deltagande i olika evenemang.

Nätverket deltog i Stockholm Pride 2014, där det hade ett tält i Pride Park som var bemannat med 2-4 föräldrar

under parkens öppettider. Utöver cirka 100 besök per dag i tältet fick gruppen även besök av utländska journalister under en eftermiddag. Att delta i Prideparaden är gruppens största mål och inspirationskälla, och för 2014 uppskattar gruppen att cirka 300 personer gick med gruppens ekipage, vilket är nytt rekord.

Under Prideveckan hade nätverket även i samarbete med Clarion Amaranten Hotel möjlighet att bjuda på en kostnadsfri brunch där personer som hade eller ville ha kontakt med nätverket var välkomna. Cirka 40 personer deltog vid detta tillfälle. Brunchen fyllde ett viktigt socialt syfte och var ett bra sätt att nå de personer som inte köpt biljetter till Pride Park men ville träffa nätverket.

Nätverket har under 2014 haft temakvällar där det bjudits in författare, jurister och visats filmer, alla med temat hbtq-personer och deras familjer.

Ett tiotal föräldrar har per mejl hört av sig till nätverket för att få konkret stöttning som hbtq-föräldrar. Någon ur gruppen har då utsetts som kontaktperson och haft kontakt genom personliga möten, telefon eller mejl. Att notera är att flera av önskemålen kommit från andra delar av landet (enbart från Skåne fyra stycken.) Nätverket har även anordnat en studiecirkel under hösten med temat ”Hur jag blir en stolt förälder.” Cirkeln har haft nio aktiva deltagare och har letts av två personer ur arbetsgruppen. Cirkeln har haft besök av HBT-hälsan från SÖS, RFSL Stockholm samt särskilt inbjudna hbtq-personer.

Medlemmar i nätverket har varit med i media, både utländsk och svensk, bland annat i Tv4s morgonsoffa, Ligga med P3, QX-galan och i Svenska Dagbladet.

Arbetsgruppen har även arbetat med RFSL Stockholms antirasistiska handlingsplan där gruppen har diskuterat några av de olika frågeställningarna. Gruppen beslöt sig för att inventera sina språkkunskaper för att på så sätt kanske kunna nå ut till den del av befolkningen som inte pratar så bra svenska.

Operabögarna

OperaBögarna (OB) har sedan starten hösten 1997 ständigt växt. Från 2010 har dock antalet medlemmar legat ganska konstant och ligger nu runt cirka 250 medlemmar. Gruppen består främst av män (cirka 90 %), men även kvinnor (cirka 10 %) är välkomna. Åldersmässigt har gruppen medlemmar i åldrarna 25–95 år. Större delen av medlemmarna bor i Stockholm men medlemmar finns även i andra delar av Sverige samt i utlandet.

Idag är föreningen mer av ett nätverk med mycket kontakt informellt samt via gruppssidan på Facebook och QX. Att antalet organiserade aktiviteter inte är så många per år beror på tidsbrist för de gruppansvariga.

I december arrangerades traditionsenligt ”Glöggfrossa”, med en hemlig gäst från operavärlden. 2014 var gästen sopranen Lena Nordin, som intervjuades av Tidskriften Operas chefredaktör.

ParaplyT

ParaplyT är en medlemsgrupp inom RFSL Stockholm för personer som är trans, har varit trans eller har funderingar kring din könsidentitet. Syftet med gruppen är att skapa en trygg och säker plats, dit en kan komma för att bara vara, diskutera trans eller för att få träffa andra i liknande sits. Gruppen är öppen för alla transpersoner och för personer som har funderingar kring sin könsidentitet oavsett ålder. ParaplyT träffas ungefär en gång i månaden i RFSL Stockholms lokaler.

ParaplyT startade i april 2014, och har ordnat sociala träffar ungefär en gång per månad under 2014. Antalet besökare per träff har varit cirka 7-15 personer. Vid ett tillfälle då det hade blivit felbokning av lokal hade ParaplyT sin träff tillsammans med Nätverket Asexuell, vilket ledde till att fler besökare hittade till ParaplyT. Gruppen har haft inbjudna gäster vid ett par tillfällen, bland annat en ansvarig för transungdomsläget i RFSL Roslagens regi, och Kian Sigge som talade om hälsofrågor.

Då antalet frivilliga ansvariga för verksamheten minskat från 5 personer till 1-2 personer diskuterades det under

sista träffen för 2014 om de deltagare som kommit regelbundet är intresserade av att engagera sig mer aktivt framöver. En Facebookgrupp har startats för intresserade.

Transanhöriggruppen (TAG)

Transanhöriggruppen (TAG) bildades som en fortsättning på en samtalsgrupp för anhöriga, arrangerad av Transitprojektet inom RFSL Stockholm. Samtalsgruppen hade fjärde kvartalet 2012 två träffar under ledning av två kuratorer och i början av 2013 stod gruppen på egna ben. Och det som sedan skulle komma att kallas TAG hade sett dagens ljus.

Under 2014 har gruppen träffats fyra gånger på vårterminen och fyra på höstterminen, alltså totalt vid åtta tillfällen. Intresset har varit stort och gruppen har av naturliga skäl haft fokus på att dela deltagarnas erfarenheter som transanhöriga med varandra. Gruppen har bestått av både föräldrar, barn, syskon och partners till transpersoner. Antalet deltagare vid träffarna brukar variera från knappt tio till drygt tjugo personer. Totalt har 40-50 personer visat intresse för TAG:s verksamhet och får löpande del av e-postutskick, främst i form av inbjudan till kommande möten.

De främsta skälen till att gruppen träffas är att den

- tycker att det har varit skönt att prata med människor som har snarlika erfarenheter,
- vill lära sig mer om trans,
- vill utvecklas i hur den på bästa sätt kan vara ett bra stöd till anhöriga, och, inte minst, att de funnit varandras sällskap trevligt.

Vid flertalet möten har gruppen varit fullt upptagna med vårt eget sällskap men den har också haft besök av externa föreläsare, bland annat från polisens hatbrottsgrupp. Alla möten har hållits i RFSL Stockholms föreningslokaler. Representanter från TAG har under året också deltagit i RFSL Stockholms Öppet hus-arrangemang den 15 mars och vid föreningens årsmöte samma dag.

Transcafé

Transcaféet har haft träffar varje månad utom i juli. I snitt har ett tiotal personer kommit varje gång för att prata och fika. Ett viktigt mål är att få fler transpersoner att komma ut, och även att bli medlemmar i RFSL Stockholm. Träffarna är viktiga tillfällen för såväl öppna som hemliga transpersoner att kunna känna sig accepterade och komma vidare i sitt liv. För många av besökarna behövs det en plats som känns trygg. Därför är träffarna öppna endast för transpersoner, anhöriga och inbjudna, och inte för andra som enbart är nyfikna.

Transcaféet har allt mer fått funktionen av mötesplats för transsexuella som vill komma ut och under hösten 2014 har så gott som uteslutande nya deltagare kommit på träffarna. Många deltagare berättar att träffarna betyder mycket för dem och det är djupt tacksamma för att de ordnas.

HBTQ HÄLSA

RFSL Stockholm bedriver omfattande hiv/STI-preventivt arbete för män som har sex med män (MSM) och transpersoner i Stockholm genom uppsökande verksamhet och informationsspridning. Inom ramen för Sexperternakonceptet finns en rad projekt och verksamheter.

Sexperterna har sedan 90-talet jobbat på arenor där våra målgrupper möts just för att vara nära det sexuella mötet. Sexperterna tillämpar ett strikt peer education-perspektiv och jobbar aktivt för att informatörgruppen ska spegla målgruppen utifrån ålder, kropp, hivstatus, hudfärg med mera. Speglingen av målgruppen sker också i Sexperternas kommunikativa material genom ett medvetet förhållningssätt till representation.

Inom det hivpreventiva arbetet finns även verksamheter som ligger utanför Sexperterna, såsom invandrarkonsultation, projekt riktade till personer som säljer sex, konferenser, utbildning och annat.

Sexperterna Park

Under perioden juni-september har informatörer varit ute på tre olika områden som är kända mötesplatser för män som har sex med män – Frescati, Kårsön och Långholmen. Utifrån hur vädret har tillåtit har informatörerna varit ute med en frekvens om två gånger i veckan, förutom under Pride-veckan, då informatörerna var ute dagligen.

Totalt under 2014 har Sexperterna varit ute i park 32 gånger, och under denna tid har informatörerna delat ut över 7 000 kondomer och glid, och haft närmare 170 samtal. Förutom frågor om kondomanvändning har många frågor kretsat kring hur hiv överförs.

Kinema

RFSL Stockholm sköter distributionen av gratis kondomer och glid till samtliga av Stockholms videoklubbar där män träffas för sex med andra män. Det är en verksamhet som löpt under ett flertal år, och det bedrivs ett väl etablerat samarbete. Under 2014 har RFSL:s minibar fortsatt att användas på de flesta videoklubbar, medan en klubb valt att använda en egen dispensoar för kondomer och glid. RFSL Stockholm har även satt till att det funnits informationsmaterial och affischer om säkrare sex på samtliga klubbar. Totalt delades det ut 80 000 engångsglid och 190 000 kondomer under 2014 genom Kinema.

Sexperterna Klubb

Kondombaren

Sedan 2011 har Sexperterna Klubb använt sig av Kondombaren som utgörs av ett portabelt bord med tillhörande roll-up. Tanken bakom baren är att öka synligheten samt att den underlättar och uppmuntrar till samtal med målgruppen. Kondombaren används med en fackindelad plexiglastopp, specialutformad för att demonstrera ett brett urval av kondomer, och arbeta med att sänka de trösklar till kondomanvändning som består i bristande passform, storlek, eller latexallergi, och i okunskap rörande hur kondomer bäst hanteras. Det har varit ett bra redskap och har även använts i samband med kampanjen ”Size matters” där vikten med att hitta rätt storlek på kondomer lyfts.

Utdelning av kit

Parallellt med Kondombaren har Sexperterna Klubb jobbat med utdelning av kit. Fördelen med kit är att volontärerna kan arbeta under fester där det är för mycket folk för att kondombaren ska få plats på ett lämpligt sätt. Alla kit består av en tunn genomskinlig plastficka gjord för att enkelt slinka ner i folks väskor och fickor. Varje kit innehåller två kondomer, två glid och informationsmaterial. Under Size matters-kampanjen har volontärerna delat ut askar som innehåller 7 kondomer i olika storlek och form, samt ett särskilt framställt måttband för att man ska kunna mäta sig till den kondom som troligen passar bäst.

Informatörerna har även delat ut lyxiga ”bortamatchkit” under Pride som en fortsättning på 2013 års kampanj.

I dessa kit fanns bland annat tandborste, tandkräm, krämer, vätskeersättning, godis, kondomer, glid, en vett och etikett broschyr med mera. Responsen från målgruppen har varit mycket positiv på båda kampanjerna.

Minibaren

Under försommaren 2012 introducerades Minibaren på Stockholms nattklubbar. Det blev snabbt en succé som uppskattades av både arrangörer och besökare. Minibaren är en plexiglasbehållare eller engångsbehållare för kondomer och glid som strategiskt kan placeras ut i önskvärda lokaler. Minibaren har under 2014 funnits på sju nattklubbar och tre barer i Stockholm. Totalt under 2014 delades det ut över 180 000 kondomer och 130 000 engångsglid genom minibaren.

Stockholm Pride 2014

Prideveckan 2014 blev en period av intensiv aktivitet för Sexperterna Klubb och Park. Vädret var fint och informatörerna var ute samtliga dagar i cruisingområdena Långholmen och Frescati. Klubbverksamheten omfattade att informatörer besökte 16 fester/klubbar som hölls i samband med festivalen. Sammanlagt inom Klubb och Park delades det ut över 20 000 kondomer och glid i form av kit under Pride.

Verksamheternas samtals-, kondom- och glidstatistik

Kondomer utdelade av Sexperterna Klubb	27 600
Glid utdelade av Sexperterna Klubb	20 000
Kondomer utdelade av Sexperterna Park	3 500
Glid utdelade av Sexperterna Park	3 500
Total antal utdelade kondomer 2014	398000
Total antal utdelade paket glid 2014	240000
Antal pass för Sexperterna Klubb 2014	57
Totalt antal samtal av Sexperterna Klubb	1200
Antal pass för Sexperterna Park 201	32
Totalt antal samtal av Sexperterna Park	170

Kampanjer 2014

Alkoholsmart

Det har genomgående under åren varit vanligare bland homo- och bisexuella personer att ha riskabla alkoholvanor än bland heterosexuella personer. I en stor studie från STAD 2011 visade det sig att 60 % av hbt-kvinnor, 52 % av hbt män och 41 % av hbt-personer av annat kön hade ett riskbruk av alkohol.

I studien Alkohol spelar roll, en studie om hbt-kvinnors alkoholvanor fann Suzann Larsdotter från RFSL att det finns ett behov att prata om alkohol i kombination med sexuell hälsa. Med bakgrund av detta har RFSL Stockholm tillsammans med RFSL Förbundet tagit fram en webbplats med fokus på alkohol under 2014. Webbplatsen går under namnet Alkoholsmart och är en webbplats om alkohol, sex och relationer för hbtq-personer. Alkoholsmart har varit klar sedan november 2014 och kommer börja marknadsföras i februari 2015.

Size matters

För tredje året i rad har Sexperterna fortsatt med den löpande kampanjen Size matters där vikten lyfts att hitta en kondom i rätt storlek. Det görs genom volontärer som är ute på nattklubbar och delar ut kondomkit med sju kondomer i olika storlek och form, samt ett måttband som rekommenderar vilken kondom som troligen passar bäst.

Övrigt arbete online

Webbplatser och mobiltelefoni

Sexperterna.org finns nu på svenska, engelska, spanska och arabiska. Valda utdrag ur texten delades i referensgrupper med målgruppsrepresentanter, varefter en språklig anpassning gjordes utifrån synpunkter som framkom i referensgrupperna. Även bildval diskuterades i grupperna, samt verksamhetsnamnet Sexperterna. Gruppen kom fram till att namnet som ordlek inte kunde översättas med bibehållen förståelse, och därför behölls det svenska namnet för webbplatsen. I december 2014 blev ru.sexperterna.org klar, en säkrare sex-webbplats för rysktalande msm och transpersoner.

Den arabiska webbplatsen är ar.sexperterna.org, den spanska sidan är es.sexperterna.org och den engelska är en.sexperterna.org. Utöver dessa fyra webbplatser finns även en som riktar sig till BDSMF-personer, slm.sexperterna.org. Den är gjort i samarbete med SLM Stockholm och riktar sig uteslutande till MSM. Webbplatsen bygger på djupintervjuer med personer med erfarenhet av BDSM i syfte att skapa en sida som bygger på målgruppens erfarenheter och därmed är skraddarsydd för deras behov. Samtliga sidor på webbplatsen är granskade av en klinisk personal på Venhälsan. Den svenska webbplatsen har marknadsförts på cruiser.com och via mobilapparna Grindr och Scruff. Den engelska webbplatsen har marknadsförts på cruiser.com. Besöksstatistiken för 2014 kommer att sammanställas första kvartalet 2015.

Facebook-strategi

Parallellt med arbete på traditionella webbplatser tog RFSL Stockholm fram ett strategidokument gällande hur Sexperterna ska arbeta på Facebook. Sexperterna har haft en närvaro på Facebook sedan 2009 men låtit den vila i väntan på en tydlig strategi. I samarbete med sexologen Saga Mårtensen tog Sexperterna fram ett dokument som gav riktlinjer gällande syfte, innehåll, etiska förhållningssätt, exempel på bra och mindre bra interventioner samt en guide hur andra delar av Sexperterna-verksamheterna kan integreras och dra nytta av Facebook.

SMS-påminnelse

Australiensisk forskning visar att det går att öka regelbundenheten i hivtestning genom SMS-påminnelser. Sedan 2011 har Sexperterna marknadsfört en tjänst som gör just det. Tjänsten riktar sig till MSM och transpersoner, och det finns möjlighet att få påminnelser var tredje, sjätte eller tolfte månad. SMS-påminnelsen görs i samarbete med RFSL Rådgivningen Skåne, RFSL Göteborg och RFSL Örebro.

Trycksaker och nationella annonser

RFSL Stockholm tog under året fram nya affischer för videoklubbarna med fokus på nyttan av att testa sig för hiv tidigt, nya kort som marknadsförde engelskspråkiga en.rodapaplyet.org och affischer kopplade till lanseringen av slm.sexperterna.org. I år uppdaterades MSM-broschyrerna "Kort om sex" på svenska och engelska. Dessa uppdateringar kommer att göras på de spanska, arabiska och ryska upplagorna när dessa tagit slut. På uppdrag av RFSL tog RFSL Stockholm även fram annonser och banners för nationellt bruk men under samma grafiska manér som Sexperterna, där fokus för 2014 var primärinfektion.

Sedan tidigare har Sexperterna trycksaker som marknadsför testningspåminnelsen, rekrytering och dejting. I samarbete med Sexperternas Sexhälsokonferens togs det även fram en artikelsamling om negativ sexualitet som delades ut till deltagare på konferensen och andra nyckelpersoner inom preventionen.

Röda paraplyet

Inom ramen för Röda Paraplyet (före detta MSE-nätverket) finns nu webbplatsen rodapaplyet.org på tre språk, svenska, engelska och spanska, en testningspåminnelse med tre- och sexmånadersintervall och ett pågående samarbete med Venhälsan.

Rodapaplyet.org är en hälsowebbplats för MSM och personer som säljer sex med fokus på säkrare sex, gränsdragningar, personlig säkerhet och hänvisningar inom vården. Webbplatsen togs fram genom litteraturstudier, djupintervjuer med sexarbetare och granskades av Rose Alliance, RFSL och Venhälsan. Sidan marknadsförs genom

affischer och kort på hiv/STI-mottagningar och genom en banner på qruiser.com och på appar.

Inom ramen för projektet har RFSL Stockholm hjälpt till att kompetensutveckla flertalet mottagningar i Stockholms län genom en grundföreläsning som baserar sig på djupintervjuerna. I samarbete med Rose Alliance genomförde RFSL Stockholm en heldagsutbildning för Venhälsans personal under hösten 2014. I december 2014 kom en första version av en bemötandeguide för personal på hiv/STI-mottagningar.

RFSL Stockholms sjunde sexhälsokonferens

RFSL Stockholms sjunde sexhälsokonferens hade fokus den negativa sexualiteten. 24 deltagare deltog i denna tvådagarskonferens som innehöll fem föreläsningar och två workshops. Sexhälsokonferensen fungerar som ett metodlabb för nya metoder och nya utmaningar. Det kan handla om nya målgrupper, kommunikativa utmaningar och annat som är relevant för personer som jobbar med hiv-prevention. En sammanfattande konferensrapport går att få vid förfrågan.

Sexperterna Chatt

Verksamheten Sexperterna Chatt är en nationell uppsökande verksamhet på internet som drivs av RFSL Stockholm, med RFSL som huvudman och med finansiering från Folkhälsomyndigheten.

Sexperterna Chatt arbetar precis som RFSL Stockholms övriga uppsökande hiv/STI-verksamheter enligt metoden Peer Education. Metoden innebär att informatörer ur målgruppen aktivt försöker kommunicera och påverka andra personer som befinner sig i eller har befunnit sig i samma situation. Metoden utgår från att en målgrupp lättare lyssnar på och tar till sig information från någon som själv tillhör målgruppen. Peer Education som metod används ofta inom det hiv-preventiva arbetet för MSM.

Informatörerna är verksamma under kvällstid online och för samtal kring sex och säkrare sex med främst med MSM och transpersoner. Under 2014 har informatörerna varit verksamma på huvudsakligen två arenor, internetcommunityt Qruiser och RFSL-chatten, med en frågelåda på RFSL Stockholms lokala sexhälsowebbplats sexperterna.org som komplement, vilket erbjuder möjligheten att ställa frågor direkt utan att registrera profil på de nämnda internettjänsterna. Från och med höstterminen började Sexperterna även ta emot frågor på gilla-sidan Sexperterna på Facebook, som en del av Sexperternas nya Facebook-strategi, där vi arenan används som ett nytt sätt att nå ut och arbeta med att väcka intresse för frågor inom sexualhälsa, och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).

Inför 2014 fick Sexperterna Chatt förstärkta medel vilket möjliggjorde en ökning av antalet tillfällen verksamheten finns online, och därmed kortare uppehåll för verksamheten. Under året var Sexperterna Chatt online vid runt 140 tillfällen (120 tillfällen 2013), och hade 1 400 kontakter (1 100 kontakter 2013). 140 pass innebär runt 840 volontärtimmar med uppsökande verksamhet.

RFSL:s förstudie om hivtestning utanför vården

Under 2014 genomförde RFSL en förstudie om hivtestning utanför vården, där RFSL Stockholm var samarbetspartner. Hivtestning utanför vården kan syfta på olika verksamheter. En aspekt kan vara att möjlighet till hivtestning genomförs i miljöer som inte är vårdinrättningar, exempelvis på sociala mötesplatser, eller i en ideell förenings lokaler. En annan aspekt kan vara att testning utförs av personer som inte är vårdpersonal, och utan journalföring.

Testningsverksamhet av det första slaget förekommer i Stockholms län, exempelvis i Noaks Arks lokaler och av kliniken Venhälsans personal på medlemsklubben Scandinavian Leather Men (SLM). Testningsverksamhet som utförs utanför vården i betydelsen utan journalföring förekommer i Sverige, bland annat av RFSL-avdelningar i Skåne och Västra Götaland, och av Noaks Ark-avdelningar i olika län. Förstudien resulterade bland annat i en ansökan om medel för att metodutveckla hivtestning utanför vården. Före årets utgång beviljades RFSL medel för projektet av Folkhälsomyndigheten.

MIGRATIONSRÅDGIVNING

RFSL Stockholms invandrarkonsulent erbjuder stöd till migrerade hbtq-personer och deras anhöriga. Genom invandrarkonsulentens bedrivs sekundärprevention, som främst är riktad till hiv-positiva och/eller personer som med andra sexuellt överförbara sjukdomar. Detta sker i huvudsak genom rådgivande samtal om behandlingar samt läkarbesök på hiv-mottagningar, till exempel Venhälsan, Sesam City, Sesam Danderyd och Huddingesjukhuset.

Under 2014 genomfördes cirka 117 samtal om HIV och STI, där nästan samtliga berörde gruppen MSM. Det genomfördes även 99 hälsosamtal med 96 män, 2 kvinnor och 1 transperson. Under 2014 har invandrarkonsulentens fortsatt samarbetet med Venhälsan, Positiva gruppen (PG), Noak Ark, Sesam Danderyd och Huddingesjukhuset. Det har även arrangerats flera samtalsträffar för spansktalande och icke-svensktalande MSM på PG:s lokaler. Syftet har varit att nå hiv-positiva MSM genom att erbjuda olika aktiviteter som kan hjälpa dem att bearbeta sin hivstatus och hantera olika behov i sina vardagsliv.

Individuella stödkontakter

RFSL Stockholms invandrarkonsulent hade under 2014 kontakt med 208 personer. Klienterna har varit från 53 olika länder runt om i världen:

Afghanistan (en person), Albanien (fyra personer), Algeriet (två personer), Argentina (fem personer), Azerbajdzjan (en person), Bangladesh (tio personer), Bolivia (18 personer), Bulgarien (en person), Colombia (fyra personer), Chile (14 personer), Dominikanska republiken (två personer), Ecuador (åtta personer), Egypten (fyra personer), Etiopien (en person), El Salvador (sex personer), Förenade Arabemiraten (en person), Gambia (fyra personer), Georgien (tre personer), Ghana (en person), Indien (två personer), Irak (tre personer), Iran (tre personer), Jordanien (en person), Kamerun (en person), Kina (fyra personer), Kosovo (en person), Kuba (15 personer), Libyen (en person), Marocko (tre personer), Mexiko (en person), Moçambique (en person), Nicaragua (14 personer), Nigeria (sex personer), Pakistan (fem personer), Palestina (en person), Paraguay (tre personer), Peru (sex personer), Rumänien (fyra personer), Ryssland (tre personer), Senegal (två personer), Spanien (sex personer), Sverige (en person), Syrien (en person), Thailand (en person), Turkiet (tre personer), Tyskland (en person), Ukraina (en person), Uganda (16 personer), Ungern (en person), Uzbekistan (tre personer), USA (en person) och Venezuela (två personer).

Av dessa 208 personer var 154 män, 51 kvinnor och 3 transpersoner. Av klienter identifierade sig 110 personer som homosexuella (93 män och 17 kvinnor), 27 personer som bisexuella (24 män och tre kvinnor), tre personer som transpersoner och 68 personer som heterosexuella (37 män och 31 kvinnor).

Totalt genomförde invandrarkonsulentens cirka 592 personliga samtal (454 samtal med män, 127 samtal med kvinnor och elva samtal med transpersoner) under året och 485 samtal per telefon och e-post (383 samtal med män, 93 samtal med kvinnor och nio samtal med transpersoner). De personliga samtalen har främst handlat om asyl och migration (148 personer), psykosociala ämnen (47 personer), hiv och aids (13 personer) och övriga STI:er (fem personer).

Metod

Under 2014 har RFSL Stockholm invandrarkonsulent publicerat arbetsmetoder på svenska och spanska. Arbetsmetoderna redogör för de olika momenten som invandrarkonsulentens tillämpar i mötet med personer som är nyanlända till Sverige och i arbetet med STI-prevention, med särskilt fokus på hivprevention för nyanlända och migranter.

Samarbeten

Under året har RFSL Stockholms invandrarkonsulent samarbetat med följande organisationer: Röda Korset/Tortyrcentrum, Socialförvaltningen för hemlösa, Venhälsan, Sesam Danderyd, Huddingesjukhusets infektionsklinik, Positiva gruppen, Noak Ark, samt Newcomers. Invandrarkonsulentens har även varit på olika konferenser och kurser under 2014 i Sverige och utomlands som till exempel Nordiska Tjänstemannaträffen i Stockholm och en konferens om hiv/aids i Melbourne.

HBTQ UTBILDNING

RFSL Stockholm har under året bedrivit skolinformation till elever på grund- och gymnasieskolor. Föreningen har även bedrivit utbildningsverksamhet för vuxna, både studerande och yrkesverksamma. Under året har föreningen haft en person anställd på heltid, som har ansvarat för utbildningsverksamheten, samt en verksamhetsassistent anställd på halvtid.

Utbildningar för vuxna

Under verksamhetsåret 2014 genomfördes 24 utbildningsmoduler hos följande 13 uppdragsgivare: Danderyds Sjukhus, Eskilstuna familjecentraler, Försvarsmakten, Huddinge Sjukhus, Lemon Tree, Psykiatri Nordväst Slutenspsykiatri, Skogås Vårdcentral, S:t Eriks Vårdcentral, Nätverket för Stolta föräldrar till hbtq-barn, Institutionen för data- och systemvetenskap, Stockholms Universitet, Upplands-Bro Kommuns elevhälsa, och Årsta-Vantörs föreskoleområde. RFSL Stockholms befintliga utbildningsmoduler har löpande utvärderats och utvecklats under året.

Hbt-certifiering

RFSL Stockholm har under 2014 varit delaktiga i utbildningarna i samband med hbt-certifieringarna av följande uppdragsgivare: Enköpings lasarett, Eskilstuna öppenspsykiatri, Familjens hus i Malmö, Pysslingens förskola, Kungsgårdens äldreboende, Stockholms Stadsmission, Stockholms ungdomsmottagningar, Vuxenheten i Strängnäs kommun, Sundbybergs bibliotek och Sundbybergs simhall.

Samtliga hbt-certifieringsutbildningar har skett i samarbete med förbundskansliet. Under året har RFSL Stockholm även deltagit i metodutvecklingsträffar för personer som arbetar med hbt-certifieringen.

Skolinformation

Totalt genomfördes 47 skolinformationslektioner under året, vilket är en minskning jämfört med 2013 (95 lektioner). Detta betyder att cirka 1650 elever/personer under året tog del av föreningens lektioner. Av det totala antalet skolinformationslektioner gjordes 14 lektioner på skolor inom Stockholms stad och 33 lektioner på skolor i Stockholms läns övriga kommuner samt i Nyköping, Oxelösund och Uppsala. 2014 var ett år då informatörgruppen var liten men stabil. Sammanlagt informerade 14 personer inom ramen för verksamheten. Under våren 2014 genomfördes en informatörsutbildning där 6 nya informatörer utbildades.

Under 2014 fortsatte trenden, som RFSL Stockholm sett under flera år, att andelen bokningar av lektioner minskar. Under 2013 genomförde föreningen en webbaserad enkät som mailades ut till alla skolor som föreningen haft kontakt med de senaste åren. I enkäten ställdes en rad frågor gällande varför skolorna vänt sig till RFSL Stockholm med en fråga om skolinformation, om det ledde till en bokning av skolinformation och om skolan i så fall var nöjd eller missnöjd med RFSL Stockholms insats på skolan. I analysen av svaren framgick det att skolorna som kontaktar RFSL Stockholm har en begränsad budget för externa utbildningsinsatser riktade till eleverna.

Genom enkäten fick föreningen bekräftat att en stor del av förklaringen till nedgången handlar om skolornas ekonomiska resurser. I enkäten framgick även att RFSL Stockholms metod i vissa fall krockar med skolornas förväntningar på skolinformationen. Detta ledde till att föreningen under 2014 har prioriterat diskussioner gällande utvärdering av de pedagogiska metoder som används inom verksamheten samt diskussioner gällande verksamhetens syfte, mål och framtid. De förslag som kom fram genom dessa diskussioner har omsatts i faktiskt förändringsarbete under 2014.

HBTQ UNG

Egalia

Egalia är en fritidsverksamhet som riktar sig till unga hbtq-personer i åldrarna 13-20 år. Egalia drivs enligt identitetsstärkande metoder som har formats och utvecklats inom verksamheten under de snart åtta år som Egalia har funnits. Dessa har namnet Egaliamodellen. I verksamheten Egalia fungerar metoderna som en kvalitetssäkrare inför framtida satsningar och utmaningar.

Under 2014 har Egalia hållit öppet två dagar i veckan, vår- och hösttermin. Öppettiderna har varit måndagar och torsdagar mellan klockan 17:00-20:00, vilka har bemannats av minst 3 ledare utbildade i Egaliamodellen. Genom Egalia erbjuder RFSL Stockholm en trygg, kontinuerlig, gratis, drogfri och ledarledd mötesplats för hbtq-personer under 20 år.

Arbetet med Egalia uppfyller mål om att:

- Motverka och förebygga målgruppens psykiska ohälsa.
- Bryta etnisk och/eller social segregation.
- Utveckla målgruppens skapandekraft, demokratiska deltagande och deltagande i samhälls- och kulturlivet.
- Stärka målgruppens tilltro till den egna förmågan och möjligheten att själva och tillsammans med andra kunna påverka sin vardag, möjlighet till inflytande i samhället och organisering.

Egalia är den största plattformen för hbtq-ungdomar i Stockholm som är alkohol- och drogfri samt åldersreglerad. På Egalia samlas deltagarna ofta kring pyssel och andra aktiviteter som fungerar identitetsstärkande och synliggörande. Samtal är en viktig del i Egalias verksamhet, och pysslandet fungerar ofta som en isbrytare för de som besöker Egalia och gör det enklare för besökarna att berätta om saker som de inte vågar prata om någon annanstans. Aktiviteterna på Egalia rör sig mellan allt från enklare pyssel som att lägga pärlplattor till att beröra djupare ämnen som att samtala kring komma ut-processer.

Egalia bildades för snart åtta år sedan som ett treårigt projekt finansierat av Arvsfonden. Sedan 2009 finansieras Egalia av tre förvaltningar inom Stockholms stad; Socialförvaltningen, Idrottsförvaltningen och Kulturförvaltningen. Egalia tar också varje år emot donationer och gåvor från privatpersoner och andra organisationer som bidrar till verksamhetens utveckling och fortlevnad.

Statistik

Under 2014 har Egalia haft öppet 67 tillfällen med 2 372 besök varav 270 av dem var förstagångsbesök. I snitt har verksamheten besökts av 35 personer per kväll varav 4 av dem har varit förstagångsbesökare. Nya vikarierande fritidsledare har rekryterats under året samt även en vikarierande projektledare.

När det kommer till könsfördelningen bland förstagångsbesökarna är det en övervikt av personer som definierar sig som tjejer, 50 % (jämfört med 64 % 2013). Antalet personer som definierar sig som killar ligger på 21 % (ingen skillnad från 2013), personer med transidentitet uppkommer till 13 % (jämfört med 6 % 2013) och personer som uppger att de inte vet och/eller definierar sig på andra sätt landar på 7 % (jämfört med 6 % 2013).

Aktiviteter

Egalias verksamhet bedrivs i RFSL Stockholms lokaler men under 2014 har Egalia även arrangerat aktiviteter utanför Egalias rum. Egalia blev inbjudna av teatergruppen UngaTur till Teater Tre där deltagarna såg föreställningen Ett uppror! The Transgender Version. Egalias besökare har även tillfrågats att ge feedback till scener ur föreställningen Vem kan du älska? med skådespelare och manusförfattare från Teater Tropos som kom till Egalia, då deltagarna också fick se föreställningen när den spelades upp i Sundbyberg. Under våren kollade Egalia på utställningen Varning för ras på Mångkulturellt centrum. Vid dessa tillfällen av utåtriktade aktiviteter har besökarna getts möjlighet att skapa tilltro till och få en känsla av delaktighet i samhälls- och kulturlivet, med hjälp av queera kulturuttryck.

Under hösten ställde Egalia till med en öppen Sing Star Scen. På plats fanns även ett tjugotal internationella hbtq-aktivister, vilka involverades i kvällens aktiviteter av Egalias ungdomar.

Under Stockholm Pride-festivalen anordnades Pride Park Ung av Pride Ung för första gången och Egalia var där tillsammans med Pride Ungs övriga besökare. Egalia samarrangerade även deltagande i Stockholm Pride-paraden tillsammans med ungdomsverksamheten IRIS som utformat sin verksamhet inspirerade av Egalia-modellen. Egalias besökare fick möjlighet att vara med på lastbilen eller dansa bakom under banderoller och dela ut Egalias flygblad. Efter paraden samlades deltagarna i en närliggande park för lite förfriskningar och gemensam uppsamling och ventilerings av allas upplevelser. För många var det första gången att gå i paraden och att vara öppen med sin hbtq-identitet i en sådan offentlig miljö och det blev en stärkande aktivitet som uppskattades av många Egalia-besökare.

Under ungdomsfestivalen We Are Stockholm som arrangerades i Kungsträdgården deltog Egalia tillsammans med hbt-certifierade verksamheten Aggregat, som är en kulturverksamhet för unga. Deltagarna skrev kärleksbudskap på regnbågsväggen som Aggregat tillsammans med Egalia hade som en aktivitet bland många andra aktiviteter. Det blev flera lyckade aktiviteter och deltagarna fick möjlighet att genom dessa uttrycka sig på olika sätt genom att skriva saker på regnbågsväggen eller göra stop-motion filmer med hbtq-tema.

Besök och gäster

Egalia har under året tagit emot besök från bland andra ungdomsverksamheten G.I.A Gays från Angered. Det blev ett givande utbyte där besökare från G.I.A och Egalia träffades och delade erfarenheter från varandras fritidshäng och knöt nya kontakter. Under året har Egalia även fått besök av projektet Queera Berättelser och har tagit emot flertalet besök där de har ordnat uppläsning av projektets berättelser. På the Transgender Day of Remembrance (TDoR) fick Egalias ungdomar besök av aktivister inom transrörelsen i ett samarbete med RFSL Ungdom som arrangerade en ljusmanifestation dagen till ära.

Metoder

Egalia har ägnat sig mycket åt kreativt skapande rörande konstnärliga uttryck, i form av att till exempel regelbundet anordna öppna scener, att jobba med olika former av konsthantverk och att ungdomarna själva hållit i teaterövningar och lekar för varandra. Egalia arbetar också aktivt för att skapa ett säkrare sex-tänk hos målgruppen. Förutom att ledarna i samtal med ungdomarna som rör sex och relationer alltid har med ett säkrare sex-perspektiv arrangerar Egalia sedan fyra år tillbaka varje termin en Snacka-Sex workshop. Denna hålls antingen av några av Egalias ledare eller av en utomstående person som arbetar med sexualhälsa. Antalet besökare har varit cirka 10-15 personer per termin. Mina Gärdal från RFSL Ungdom höll i år två workshops om säkrare sex där ungdomarna fick möjlighet att diskutera och ställa frågor kring sådant som var relevant för dem.

Under våren anordnades en heldagskonferens för Egalias fritidsledare. Konferensen gav tillfälle för diskussion, fördjupning och utveckling av Egalias metoder och stärkte relationerna i arbetsgruppen. Ledarna har fortsatt sin satsning att göra Egalias rum än mer demokratiskt genom att uppmärksamma Egalias förslagslåda och använda ett inkluderande språk och öppet samtalsklimat. Ungdomarna har på så sätt kunnat ge input om hur verksamheten kan förbättras. Detta har sedan använts av fritidsledarna för att utveckla verksamheten.

Utbildning och nätverk

I syfte att utveckla Egalia är det av stor vikt att projektledaren och fritidsledarna får fortbildas och håller sig uppdaterade inom relevanta områden. Viktigt är också att byta erfarenheter med andra aktörer som verkar inom olika ungdomsverksamheter. Egalia har därför deltagit i ett flertal seminarium och olika forum för nätverkande, såsom fördjupning i utbildning med fokus på kunskap kring funktionsvariationer och tillgänglighet. Utbildningar som ledarna tagit del av är en del av är tillgänglighetsutbildning via RFSL förbundet och RFSL Stockholms Funkis-projekt., utbildningsdag om asyl- och flyktingfrågor inom projektet Göra Plats!, fortbildning genom seminarium anordnat av F! med fokus på antirasism, feminism och ungdomars inflytande samt Mångkulturellt centrum utbildning om ras och rasism.

Spridning

För att sprida Egalias metoder och även i förlängningen nå ut med verksamheten till en större bredd av ungdomar hölls under året föreläsningar och Egalia tog emot studiebesök. Ett exempel på detta var när projektledaren deltog i ett panelsamtal under Stockholm Pride-festivalen, vilket blev tillfällen för erfarenhetsutbyte och en möjlighet att sprida verksamheten till allmänheten. Projektledaren var även med i radio tillsammans med två ungdomar från Egalia. Därtill är Egalia en källa för stöd och information, i form av studiebesök och samtal, till verksamheter som är i behov av detta.

För att fler ungdomar i behov ska kunna hitta till Egalia är det betydelsefullt att information om Egalia når flera nivåer och förs genom olika kanaler. Egalia kontaktades regelbundet under 2014 av olika aktörer. De vanligaste förfrågningarna kom från ungdomar som ville besöka Egalia, skolungdomar som ville skriva arbeten om hbtq-personer, journalister som ville intervjua Egalias besökare samt fritidsgårdar och ungdomsmottagningar som ville göra studiebesök och få marknadsföringsmaterial om Egalia. Genom dessa kontakter såg Egalia till att sprida information och nå ut med verksamheten till en bred målgrupp.

HBTQkojan (Trampolin)

HBTQkojan.se är ett mentorskap på nätet för unga hbtq-personer som har tagits fram inom ramen för arvsfondsprojektet Trampolin. Projektet har drivits av RFSL Stockholm mellan 2012-2014. På HBTQkojan kan unga hbtq-personer i åldrarna 13-25 år i hela Sverige få en vuxen hbtq-mentor att chatta med en gång i veckan under tio veckor. Sammanlagt under projektet har 163 unga deltagare haft en mentor på HBTQkojan.se och 1 450 samtal har bedrivits. Under projektets sista år har fokus främst legat på drift av webbplatsen – mentorssamtalen, framtagande av metodmaterial samt verksamhetens fortlevnad efter projekttidens slut.

Drift av webbplatsen – mentorssamtalen

Under 2014 har 196 unga deltagare skapat ett konto på HBTQkojan.se. 56 personer av det totala antalet har haft en mentor att chatta med under året, 76 personer har blivit erbjudna en mentor men avstått av någon anledning och 61 personer står fortfarande i kö och väntar på en mentor. Under året har cirka 40 mentorer chattat aktivt varje vecka och varje kontakt har i snitt varat i 9 veckor.

För att öka mångfalden inom mentorsgruppen och för att kunna möta behovet av en mentor hos de unga deltagarna har 18 nya mentorer rekryterats under 2014. Några har också valt att avsluta sitt mentorsuppdrag eller tagit en paus.

Två mentorsträffar har genomförts 2014. Syftet med dessa träffar har varit att erbjuda mentorerna fortbildning i ett ämne som har känts viktigt för deras uppdrag som mentorer och gruppHandledning där mentorerna får möjlighet att prata med och ta hjälp av varandra om saker som kan uppstå i deras uppdrag. De ämnen som varit aktuella i fortbildningen detta år har varit Fördjupning i Trans av RFSL Ungdom, Neuropsykiatriska funktionsvariationer av Attention och Svåra situationer av Tilia.

Webbplattformen HBTQkojan.se har förbättrats i sina funktioner, och innehåll har lagts till. En större bank av kontakter och hänvisningsmöjligheter har även lagts till på mentorssidorna. Mentorerna har också på eget initiativ startat en Facebook-grupp för att enklare kunna hålla kontakt med varandra.

Framtagande av metodmaterial

De metoder som har utvecklats under projekttiden inom HBTQkojan sammanställdes och trycktes under hösten. Resultatet blev boken Mentorskap bortom hetero- och tvåkönsnormer – Erfarenheter och metoder från HBTQkojan.se.

Boken innehåller avsnitt om hetero-, tvåköns- och cismormers konsekvenser för unga hbtq-personer, samt deras rättigheter och behov. Utöver det fokuseras det på de metoder som ligger till grund för verksamheten HBTQkojan.se, en normkritisk stödverksamhet i praktiken.

Projektet har också producerat rapporten ”Inte längre ensam” – Samtal på HBTQkojan.se mellan 2012-2014. Här

visas en sammanställning av de samtal som har bedrivits inom mentorskapet under projekttiden och de positiva effekter som kontinuerliga stärkande samtal på nätet verkar ha för målgruppen unga hbtq-personer.

Båda dessa material går att beställa genom att kontakta RFSL Stockholms kansli.

Verksamhetens fortlevnad efter projekttidens slut

Under 2014 har ett särskilt stort fokus legat på att säkra HBTQkojan.se:s fortlevnad efter projekttidens slut. Till detta arbete har det tillsatts en tjänsteperson på 50 % på RFSL Förbundet som sökt samarbeten med företag, fonder och stiftelser för att säkra finansieringen för HBTQkojan.se från och med första januari 2015. Detta arbete har varit lyckosamt och det har visats intresse från flera aktörer vilket ger projektet möjligheten att fortsätta bedriva verksamheten även under 2015. Bland annat har HBTQKojan.se fått ett bidrag från Solstickans fond, samt Lars Hiertas Minnesfond.

Queera berättelser

Queera berättelser är ett tvåårigt Arvsfondsprojekt i samarbete med Fabula Storytelling och Fanzingo som startades 2013. Projektet fokuserar på berättelsers kraft att skapa möten, sprida kunskap, stärka personer i det de befinner sig i och att möjliggöra individers förmåga till förändring. Idén till projektet har kommit till utifrån de behov som uttrycks i de möten som RFSL Stockholm har med hbtq-ungdomar genom Egalia, Transit, Pride Ung och i samarbete med RFSL Ungdom. Där har det uppkommit att de personer som föreningen har varit i kontakt med söker efter berättelser att spegla sig i för att kunna tolka och ta plats i världen på lika villkor. Många har egna bloggar, skriver fanzines som de sprider bland sina vänner, och de tar intresserat del av Egalias bibliotek med litteratur med hbtq-personer i fokus. I kartläggningar från Ungdomsbarometern framkommer att hbtq-ungdomar uttrycker ett betydligt större intresse för fritidsaktiviteter som att skriva och läsa än övriga ungdomar, något som RFSL Stockholm tror hänger ihop med bristen på berättelser om hbtq-personer och att det är en osynliggjord grupp i samhället.

Kunskap från år 2

Det RFSL Stockholm har sett under projektets två år bekräftar det som beskrivs ovan. Många av deltagarna upplever ett stort behov av att berätta sin historia bortanför normen och beskriver att de saknar litteratur, filmer och berättelser som de kan spegla sig i. De upplever också en historielöshet och ett stort generationsglapp. Det RFSL Stockholm ytterligare fått bekräftat under år två är att det finns en stor efterfrågan på de berättelser som vuxit fram inom projektet. Många efterfrågar Queera Berättelsers material och är tacksamma för det jobb som projektet har lagt ner.

Om år 1 inom projektet var ett mer inåtriktat arbete med fokus på deltagarna har år 2 bestått av ett mer utåtriktat arbete där berättelserna har spridits. Queera Berättelser har varit ute på en berättarturné runt om i landet och besökt olika Pridefestivaler, bibliotek och mötesplatser för unga hbtq-personer. Två större resor gjordes till Gotland för att delta under Almedalsveckan och till Bok- och biblioteksmässan i Göteborg.

Webbplatsen queeraberattelser.se har startats som ett led i att hålla projektet levande efter projekttidens slut samt att möjliggöra för unga hbtq-personer att fortsätta dela, sprida och synliggöra sina berättelser. Boken Queera Berättelser med tillhörande usb-sticka har också färdigställts. Här har det material som skapats inom Queera Berättelser samlats i form av noveller, filmer, muntliga berättelser, poesi med mera. Ungdomarna i projektet har aktivt deltagit i framtagandet av boken och det är deras idéer om färg, form och innehåll som har bidragit till bokens utformning. Förutom deltagarnas berättelser innehåller boken även en metoddel som riktar sig till personer som jobbar med ungdomar. Den 17 oktober anordnades en releasefest för boken Queera Berättelser i RFSL Stockholms lokaler.

Mål

Målet med Queera Berättelser är att:

- Skapa forum där hbtq-personers berättelser blir till utifrån egenständiga villkor och inte som en del av ett normsystem för att på så sätt synliggöra hbtq-ungdomars erfarenheter och samtidigt utmana en ”komma-ut-tradition”.

- Skapa möten mellan hbtq-ungdomar och andra ungdomar i syfte att synliggöra och sprida information om olika normer och hur de påverkar oss.
- Öka representationen av hbtq-kultur genom skapande och spridning.
- Sammanställa och sprida en dokumentationsbok med erfarenheter och metoder för hur en kan arbeta vidare med storytelling och hbtq i ungdomsmiljöer.

Funkisprojektet

Den första juni 2014 startade RFSL Stockholm och RFSL Förbundets samarbetsprojekt Funkisprojektet med medel från Arvsfonden. I augusti började resterande tre projektmedarbetare och arbetet började på allvar. Projektet är treårigt och nationellt.

Funkisprojektet handlar om normer kopplat till funktionsförmåga, hbtq och rättigheter. Bakgrunden till projektet är förstudien Funkisrapporten ...och aldrig mötas de två som RFSL Stockholm släppte 2013 samt tidigare studier och erfarenheter kring hur normer tar sig uttryck inom olika LSS-verksamheter (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade), funktionshinderorganisationer i synnerhet och samhället i stort.

RFSL samarbetar med en mängd olika personer med erfarenheter av olika funktionsvariationer, funktionshinderorganisationer, LSS-verksamheter och aktivister. Projektet består av flera olika delar, där störst fokus kommer att ligga på normkritiska utbildningsinsatser. Dessa kommer att vara kostnadsfria och planeras att starta hösten 2015 om medel från Arvsfonden beviljas.

Övergripande projektmål

RFSL och RSL Stockholm vill med Funkisprojektet skapa bättre förutsättningar och bemötande för hbtq-personer med erfarenheter av olika funktionsvariationer, både inom RFSL:s verksamheter, funktionshinderorganisationer och inom LSS-verksamheter.

Delmål

- Att RFSL förbundet, RFSL Stockholm och RFSL Ungdoms kanslipersonal ökar sin kunskap och förståelse kring normer om funktionsvariationer och tillgänglighet.
- Att normbrytande personer som är yrkesverksamma eller har rätt till LSS-verksamheter, RFSL och funktionshinderorganisationer har ökade möjligheter att vara öppna på sin arbetsplats oavsett sexuell läggning, könsidentitet, funktionsförmåga, hudfärg/etnicitet eller religion.
- Att tillgängligheten i RFSLs lokaler, metoder material ses över.

Utbildningsfokus

Utbildningsdelarna kommer bestå av fyra olika insatser varav en intern utbildningsdel och tre olika externa kostnadsfria utbildningsinsatser som fokuserar på tre olika målgrupper.

De olika utbildningsinsatserna tas fram av tre olika referensgrupper, som består av representanter från respektive målgrupp. Under första året arbetar projektet fram metoder och upplägg för utbildningsinsatserna tillsammans med referensgrupperna. Under hösten 2014 har de tre olika referensgrupperna träffats vid tre tillfällen. Sammanlagt är det ungefär 24 personer som är delaktiga i referensgrupperna. Arbetet har gått enligt planerna och det finns ett stort engagemang och lust till att arbeta med projektet i alla referensgrupperna.

Utbildning för LSS-personal

Fokus på utbildningarna kommer att vara normer och rättigheter kopplat till hbtq och funktionsvariationer, med utgångspunkt i LSS-lagen och FN:s deklaration om mänskliga rättigheter för personer med erfarenheter av funktionsnedsättningar. Referensgruppen består av verksamhetschefer, personliga assistenter, arbetsterapeuter, kuratorer och stödpersoner. Gruppen består av åtta personer.

Citat från Förstudien ...och aldrig mötas de två visar tydligt behovet av utbildning med fokus på normer och hbtq för personer som arbetar inom LSS.

Kunskapen är väldigt bristfällig. Man är rädd för dessa frågor och tar inte det på allvar. Det är mera en "fnissig" attityd till dessa frågor.

Stockholms stad, Rinkeby – Kista, från enkätundersökningen.

Utbildning för funktionshinderorganisationer

Utbildningarna kommer att vara riktade till funktionshinderorganisationers kanslipersonal och medlemmar. Fokus på utbildningarna kommer att vara normer och rättigheter kopplat till hbtq. Referensgruppen består av representanter från DHR – Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder, Unga hörselskadade, Forum för funktionshindrade kvinnor, Synskadas riksförbund, Attention, Hörselskadades riksförbund, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH) och Stiftarna av Independent Living i Sverige (STIL).

Citat från Förstudien ...och aldrig mötas de två visar behovet av utbildning med fokus på normer och hbtq för funktionshinderorganisationer.

Jag tänker mig att intersektionen mellan att vara funktionsnedsatt och hbtq-person gör att man som person blir ganska osynlig överallt. Att jag generellt är utanför någon slags genusmatris eller begär för att min kropp inte uppfattas som normal och att jag inte heller då blir läst som lesbisk eller queer för jag har liksom ingen sexualitet.

- Rebecca 25 år

Snackcirklar på dagliga verksamheter

Funkisprojektet kommer att erbjuda snackcirklar för personer som arbetar på daglig verksamhet och har rätt till LSS-insatser. På snackcirkarna kommer fokus att ligga på rättigheter, hbtq-frågor och empowerment. Referensgruppen består av personer som har insatser genom LSS. Det är sju personer i gruppen.

Johanna Nyberg är projektmedarbetare i Funkisprojektet och har skrivit två intervjustudier kring personal på daglig verksamhet och personer som arbetar på daglig verksamhet. Hens resultat visar att:

Personalen på elevhemmen utgår ifrån att alla som bor där är heterosexuella cis-personer även när eleverna själva ger uttrycket för annat. Homosexualitet förklaras till exempel med "brist på tjejer".

Interna utbildningsinsatser

De tjänstepersoner som arbetar på RFSL Förbundet, RFSL Stockholm och RFSL Ungdom har under hösten 2014 genomgått en intern utbildning kring olika funktionsvariationer för att höja kunskap, kompetens och skapande av mer tillgängliga verksamheter. Föreläsare och utbildare som anlätades var från olika organisationer och verksamheter inom funktionshinderrörelsen. Två heldagar genomfördes under oktober och två halvdagar kommer under våren följa upp detta med fokus på workshops och granskning av RFSL interna tillgänglighetsdokument.

Hösten utbildare var:

- STIL: Cipteori och funkisnormer Christine Bylund
- Jack Lukkerz Forskning
- Föreningen Grunden berättade om sitt arbete
- DHR: vad innebär ett tillgängligt samhälle? Hur skapas det och för vem?
- Attention: Vad är NPF? Fokus på arbetsplatsperspektiv och konflikthantering
- Funka.nu att skapa tillgängligt material/webb, vad ska man tänka på.

Webbplats och logotyp

Under hösten har Funkisprojektet tillsammans med formgivare arbetat fram en logotyp för projektet, som sedan har gått på remiss hos referensgrupperna som godkänt den. En enkel webbplats med information har byggts, med syfte att sprida information om projektet och de olika utbildningsinsatserna. Webbplatsen lanseras i januari 2015.

Externa möten

Under hösten har projektet deltagit på en rad olika referensgruppsmöten, konferenser, hearings och andra nätverks-träffar.

- Föreläsning på Stockholm Pride
- Föreläsning på Falu Pride
- NACS Konferens i sexologi med tema funkis
- Möte med UNG-habiliteringen i Stockholms län
- Workshop och föreläsning för LSS-personal på Forum Carpe
- Möte med NSPH (Nationellt styre för psykisk hälsa)
- Möte med RSMH (Riksförbundet för mental hälsa)
- Föreläsning på Gotland Pride
- Referensgrupp Forum SKILL
- Frukostmöte på JAG om ISF nya rapport om LSS-lagen
- Dialogmöte på Handisam med DATE
- Föreläsning om Lätta Sexboken med Inti Chavez Perez
- Firandet av internationella funktionshinderdagen på myndigheten för delaktighet.
- Möte med ABF kring samarbete
- Föreläsning på skolverket om deras nya sex och samlevnadsmaterial för särskolan.
- Möte med STIL och DHR
- Möte med RFSL Regnbågen

Projektet under 2015

Projektets arbete fortsätter som planerat och avredovisning av det första projektårets rapport ska vara inlämnat till Arvsfonden i april tillsammans med en ny ansökan för år två och tre. Nytt beslut för nästkommande två år kommer i juni.

Barn av vår tid

Barn av vår tid är ett treårigt projekt finansierat av Arvsfonden som startade i april 2014. Projektet verkar för att stärka och stödja barn i regnbågsfamiljer och hbtq-personer som är eller vill bli föräldrar.

Mål med projektet

Projektet syfte är tänkt att uppnås genom följande mål:

- Barn som lever i regnbågsfamiljer blir stärkta, genom:
  - Att projektets sociala verksamheter erbjuder dem stöttning och spegling av andra barn och vuxna som också lever i regnbågsfamiljer.
  - Att projektets stödande och informativa insatser stärker deras föräldrar i deras hbtq-identitet och val av familjebildning.
  - Att deras föräldrar ges tillgång till effektiva verktyg gällande att bemöta omgivningens normer gällande familjebildning.
- Hbtq-personer som är/önskar bli föräldrar blir stärkta i sitt befintliga eller kommande föräldraskap.
- Hbtq-personer som är/önskar bli föräldrar får större kunskap om hur det aktuella familjejuridiska läget påverkar just deras familjer.
- Professionella som inom sitt arbete möter familjer får ökad kunskap om familjebildning utanför heteronormen och kan därmed bemöta barn och föräldrar i regnbågsfamiljer på ett icke-diskriminerande och inkluderande sätt.

Inför projektansökan genomfördes en webbaserad enkätundersökning under maj 2013 som riktade sig mot hbtq-personer i Stockholm som är eller önskar bli föräldrar. Totalt svarade 256 personer på enkäten vars erfarenheter och behov kopplat till föräldraskap ligger till grund för utformandet av projekts aktiviteter.

Projektets aktiviteter under första projektåret

Social verksamhet för regnbågsfamiljer

Denna verksamhet har tidigare varit en medlemsgrupp inom RFSL Stockholm som, på ideell basis, anordnat sociala träffar för regnbågsfamiljer. Det var mycket uppskattat och fyllde en viktig funktion men det framkom också ett behov av mer stöd och ledda aktiviteter för barnen. Inom Barn av vår tid har projektet därför utvecklat ramarna för de sociala mötesplatserna. Var tredje söndag finns öppna mötesplatser där barnens aktiviteter står i fokus. Det har pysslats, lekts lekar, lästs böcker, fikats och umgåtts. En förskolepedagog arbetar som volontär under träffarna för att barnens behov tydligare ska hamna i centrum och för att mer kreativa och varierande aktiviteter som anpassas efter barnens olika åldrar ska utvecklas. För att kunna utforma en verksamhet där alla deltagare ska ha möjlighet att bli sedda och bekräftade är det satt en maxgräns för 50 besökare per träff. På de träffar som hittills har arrangerats har det varit 35-45 besökare per tillfälle.

Föräldrakurser

Under hösten har projektet utvecklat en metod för att ge hbtq-personer, som funderar kring föräldraskap, vill bli föräldrar eller redan är gravida ett tryggt rum för samtal och utbyte av information. Metoden för föräldrakurser har testats med en första grupp som setts under fyra tisdagar i november. Kursens 32 deltagare har under träffarna diskuterat familjejuridik och familjepolitik tillsammans med varandra och inbjudna gästföreläsare.

Något som flera deltagare lyfte fram under kursen var värdet i att få träffa andra som är i liknande situation och knyta kontakter med fler personer som längtar efter barn. Utifrån de synpunkter som kommit in från deltagarna kommer metoderna och materialet att utvecklas till kommande kursomgångar. Intresset för kursen var mycket stort, och en ny kursomgång kommer att påbörjas tidigt under 2015.

Stödjande samtalsgrupp

Projektet arbetar även med att utveckla ett koncept för stödjande gruppverksamhet som riktar sig till hbtq-personer som funderar kring föräldraskap, önskar bli eller är föräldrar. Tanken är att deltagarna ska få tillfälle att samtala kring frågor som berör dem i den situation de befinner sig. Det kan röra sig om allt från hur en får vardagen att gå ihop som förälder till att formulera strategier för att hantera omgivningens normer gällande familjebildning. Gruppen kommer att ledas av en kurator och en första pilotomgång kommer att genomföras i början av 2015.

Utbildningsinsatser för professionella

I enkäten som gjordes inför projektet framkom också behovet av hbtq-kompetens inom både vårdinstanser, hos socialtjänst och övriga myndigheter som möter hbtq-personer kopplat till föräldraskap. I enkäten uppgav exempelvis 163 av 256 respondenter att de aktivt sökt sig till vårdinstanser som profilerar sig som hbtq-kompetenta. Med detta som bakgrund vill Barn av vår tid bygga upp en utbildningsinsats inom projektet, riktad mot personer som möter familjer. Barn av vår tid har, under hösten, gått ut med utbildningsförfrågningar till kommuners socialtjänster, mot vårdpersonal inom mödravården, förlossningsvård samt personal inom förskolor och öppna förskolor. Utbildningar till familjerätten inom Stockholms län och studenter som utbildar sig till sjuksköterskor/barnmorskor, studenter/lärare på socialhögskolan och blivande förskolepedagoger kommer också att erbjudas. Att öka hbtq-kompetensen hos dessa nyckelpersoner är en viktig del i arbetet med att stärka hbtq-personer och barn som växer upp i regnbågsfamiljer. Barn av vår tid har under året arbetat med att utveckla utbildningsmetoder och genomfört ett antal pilotutbildningar för personal på familjecentraler, förskolepersonal och studenter på Långholmens folkhögskola. Den 8 december höll projektet en workshop på Socialstyrelsens konferens Hbtq-perspektivet i teori och praktik.

Hbtqfamiljer.se

Under det första projektåret kommer projektet arbeta fram en informationsportal på internet med samlad, konkret och aktuell information om familjepolitik och familjejuridik för hbtq-personer. Genom webbplatsen vill projektet ge hbtq-personer kunskap om vilka lagar och bestämmelser som gäller samt vilka rättigheter och skyldigheter en har, något som också kommer att gynna barnen i regnbågsfamiljer. Under hösten 2014 har texter till webbplatsen producerats och en referensgrupp har fått komma med synpunkter på innehåll och utformning. Referensgruppen

består av personer med olika kompetenser kring vägar till föräldraskap, familjekonstellationer och att leva med barn. Parallellt med detta har en nätverksbyrå utvecklat webbplatsen, hbtqfamiljer.se, och den grafiska profilen för projektet tagits fram.

Nätverket för Normkritiska Skolgrupper (NNSG)

Nätverket för Normkritiska Skolgrupper (NNSG) är ett treårigt projekt finansierat av Arvsfonden i samarbete med RFSL Ungdom, som startade i januari 2014. Projektet arbetar stödjande och stärkande med gymnasieelever som är engagerade eller vill engagera sig kring hbtq-rättigheter, antirasism och genusfrågor. Det är ett projekt som engagerar både hbtq-ungdomar och heterosexuella cis-ungdomar i ett gemensamt arbete för en tryggare skolmiljö med fokus på begränsande normer.

Under projektets första år har fokus legat på kartläggning, att utveckla metoder och att söka upp gymnasieelever som har eller vill starta upp en skolgrupp på sin skola i Stockholms län. Skolgrupperna har själva valt hur de vill engagera sig och vilka aktiviteter som de vill göra. Några grupper har engagerat sig kring påverkansarbete på sin skola, genom att till exempel göra kampanjer eller namninsamlingar. Skolgrupper har också engagerat sig i stärkande verksamhet, genom att exempelvis ha en gemensam trygg mötesplats på skolan eller aktiviteter för att hämta kraft, få inspiration och verktyg för att bemöta begränsande normer. Det visade sig tidigt att det finns en stor efterfrågan och ett stort behov för projektet.

NNSG har laborerat med olika processer utifrån skolgruppers varierande behov. Bland annat har projektet funnits med i uppstarten av nya grupper, hållit öppna föreläsningar på förfrågan från skolgrupper som vill sprida kunskap till sina medelever och lärare samt hjälpt etablerade grupper framåt i sitt arbete på skolan. Gemensamt har också Transgender Day of Remembrance uppmärksammats och NNSG har svarat på intervjuer från ett 10-tal individuella skolarbeten kring projektets fokusfrågor. Genom referensgruppsträffar med gymnasieelever har projektet utvecklats och formats för att förankras i ungas behov, förutsättningar och skolmiljö.

Tidigt i projektet blev det tydligt att grupperna gärna ville träffa andra elevgrupper för erfarenhetsutbyte och inspiration. Därigenom identifierades ett behov av att projektet skulle ha en nätverkande funktion, vilket resulterade i att projektet haft gemensamma skolgrupps- och nätverksträffar samt en plattform för elever att kommunicera med varandra via en Facebook-grupp. Det innebar också att projektnamnet byttes från Inte utan min hbtq-kompis till Nätverket för Normkritiska Skolgrupper för att tydligare kommunicera projektets innehåll. Under träffarna har elever haft möjlighet att träffa varandra och dela erfarenheter. Träffarna har också innehållit kunskapsfördjupning med teman som är relevanta för elevgrupper.

Under året har ett arbete med projektets webbplats påbörjats. Webbplatsen kommer att fungera som en plattform för elevgrupper att få stöd i att starta en grupp, kunna ladda ner inspirationsmaterial och få relevant information kring hbtq-rättigheter, antirasism och genusfrågor. Under skolgruppsträffar har elevgrupperna själva formulerat aktiviteter som en skolgrupp kan göra och vad som behövs för att genomföra dem, vilket är inspirationsmaterial som kommer att laddas upp på webbplatsen. NNSG har även varit aktiv i sociala medier på Twitter, Facebook och Instagram. Under Stockholm Pride anordnade NNSG en workshop kring engagemang i skolan i Pride Park Ung samt deltog i banderollmålning inför Pride paraden där projektet gick med skolgruppselever.

STÖDGRUPPER

RFSL Stockholms stödgrupper är en serie träffar där hbtq-personer får tillfälle att dela erfarenheter med varandra. Varje grupp är ledarledd och håller på en gång i veckan under fem veckor.

Startgrupper

Startgrupper för homo-, bisexuella och queera personer är något som RFSL Stockholm har bedrivit sedan 1996 i syfte att verka identitetsstärkande och som social mötesplats. Det är en serie träffar där deltagarna har tillfälle att dela erfarenheter med varandra. Varje grupp är ledarledd och håller på under fem veckors tid med en träff i veckan. RFSL Stockholm arbetar utifrån metoden peer-to-peer, lika lär lika som är en väl utvecklad arbetsmetod för startgrupperna.

Startgrupp 25+

Två planerade Startgrupp 25+ har genomförts 2014 för personer över 25 år. Antalet deltagare var 24 stycken. I utvärderingarna kan RFSL Stockholm konstatera att de som fullföljt startgruppserien i hög utsträckning får ut det de förväntade sig innan de började. Det är en jämn efterfrågan på platserna till Startgrupp 25+ och det ser inte ut att ske en minskning i efterfrågan. Dock kan finnas ett behov av likande stödgrupper för hbtq-personer som är för gamla för Egalia och för unga för startgruppen 25+.

Några röster från deltagare i Startgrupp 25+:

Detta var bra med Startgruppen; att få reflektera över sina sexuella identiteter och få kunna prata i grupp samt ha olika övningar i grupp.

Detta var bra med Startgruppen; öppen miljö, tid för eftertanke, högt i tak, alla deltagare var bra på att lyssna på varandra!

Transit

RFSL Stockholm har stor erfarenhet av att bedriva olika stödverksamheter för unga homo- och bisexuella personer (se ovan) i syfte att verka identitetsstärkande och som social mötesplats. Erfarenheten av att arbeta med denna typ av gruppstärkande metoder är att deltagarna får ökad självkänsla och verktyg att hantera heteronormativa situationer som kan uppkomma i deras vardag. Dock var det tydligt att unga transpersoners behov inte uppfylldes i dessa verksamheter. Transit har vidareutvecklat startgruppsmetoden och anpassa innehållet till att stödja transpersoners i sin identitetsprocess.

Projektet Transit var under tre år ett fullfinansierat projekt från Arvsfonden och dessa tre år avslutades under slutet av 2012. Arvsfonden beviljade sedan att projektet kunde få använda återstående medel från de tre första åren under 2013. Under 2014 har föreningen drivit vidare Transit-grupperna med betydligt mindre medel från Stockholms läns landsting.

Transit Samtalsgrupper

Samtalsgruppen inom Transit är till för personer mellan 15-25 år som har funderingar kring köns- och transidentitet. Gruppen leds av två vuxna volontärer som själva identifierar sig som trans på något sätt. Transit arbetar utifrån en strukturerad metod med syfte att stärka, verka identitetsstärkande och höja det psykiska välmåendet i gruppen. Under år ett av projektet skapades metoden som under år två har vidareutvecklats och fått namnet Transit - En metod för samtalsforum med transungdomar.

Under 2014 har RFSL Stockholm fortsatt med spridning av materialet till andra sammanhang som möter transungdomar, bland annat till RFSL:s övriga avdelningar. Under 2014 hade RFSL Stockholms samtalsgrupp sammanlagt 18 deltagare, 11 personer i vårens grupp och 7 i höstens grupp.

RFSL Stockholm har etablerades ett samarbete mellan Transit samtalsgrupp och Cecilia Dhejne, enhetschef på enheten för könsidentitetsutredningar, Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge. Detta har resulterat i att Cecilia Dhejne kommit på en av samtalsträffarna och berättat om enheten för könsidentitetsutredningar och deltagarna har kunnat få ställa sina frågor i ett tryggt rum. Detta har varit mycket uppskattat. Även Mina Gäredal från RFSL Ungdom har kommit på en av träffarna och pratat sex med deltagarna.

Några röster från deltagare i samtalsgruppen:

Ork, pepp, styrka, trygghet, perspektiv, gofika, nya relationer.

Närhet till andra likasinnade. Nya kunskaper om kön och trans och möjligheter att prata med folk som förstår en.

Transit Stödgrupper

För många som genomgår en könsutredning och könskorrigering upplevs det som något påfrestande av många olika skäl. Många unga som RFSL Stockholm möter upplever en maktlöshet och en känsla av att vara utelämnad till ett vårdssystem som ofta misslyckas i att möta personen där den befinner sig. Transvården lider på samma sätt som samhället i stort av ett hetero- och tvåkönsnormativt synsätt som ställer till det för individer som känner sig tvungna att leva upp till stereotyper för att få den vård de är i behov av.

Inom Transit bedriver RFSL Stockholm stödgrupper som riktar sig till unga transsexuella personer, det vill säga personer som har fått remiss till att få påbörja en könsutredning, personer som går utredningen och för personer som har fått diagnosen transsexualism och som får könskorrigering vård. Dessa grupper leds av två kuratorer som tidigare varit anställda av RFSL Stockholm och som har transkompetens och erfarenhet av gruppterapi. Syftet med stödgrupperna är att erbjuda transsexuella ungdomar ett forum som kan verka socialt, identitetsstärkande och behandlande. För att kvalitetssäkra verksamheten får kuratorerna kontinuerlig handledning av en legitimerad terapeut.

En viktig skillnad mellan stödgruppen och samtalsgruppen är den terapeutiska beredskapen som finns i stödgruppen. Samtalsgruppen har mer fokus på förebilder och representation medan Stödgruppen inte utgår ifrån samma vi-känsla i och med att kuratorernas könsidentitet inte är relevant för uppdraget. Kuratorernas roll blir en trygghet och behandlande roll där det finns mycket kunskap i hur vården fungerar och där ens psykologiska behov tillgodoses.

Några röster från deltagare:

En plats där man kan känna sig trygg. Där man kan dela erfarenheter och få mycket fina vänner.

Glädje, självacceptans, stöd, gemenskap. Att jag tagit mig själv på större allvar och med stöd kunnat säga ifrån till andra.

Spridning

Transitgrupperna är idag en väl etablerad verksamhet i Stockholm. Alla fritidsgårdar och ungdomsmottagningar i Stockholm stad har information och affischer om Transitgrupperna. RFSL Stockholm får många mail/samtal från vuxna och professionella som söker information och stöd för unga transpersoner.

Under året som gått har RFSL Stockholm fortsatt med arbetet att sätta Transit på politikernas karta. För andra året i rad anordnade föreningen ett panelsamtal under Stockholm Pride med Transit som tema. Medverkande var politiker och kandidater från nio partier i Stockholms läns landsting och Stockholms stad samt som moderator Edward Summanen från RFSL Ungdom.

Vidare bjöd RFSL Stockholm in dessa partier till ett studiebesök hos oss med information, diskussion och samtal

om Transit. Det var lyckat och hade stort deltagande, alla partierna utom ett var representerade och även RFSL Ungdom fanns representerat med anställda och styrelseledamöter. Ett resultat av detta arbete är att RFSL Stockholm nu kan ansöka ur landstingets Folkhälsobidrag.

Utöver detta har Transitgrupper fortsatt att spridas och etableras runt om i landet. Idag finns det Transitgrupper i Skövde, Örebro, Göteborg och Malmö samt även i Danmark.

Mål

Målet med Transit är att minska ohälsan hos gruppen unga transpersoner genom att regelbundet erbjuda stöd i form av samtals- och stödgrupper, vilket enligt enkätsammanställningarna har lyckats.

Genom projektets alla delar har RFSL Stockholm stärkt målgruppens tilltro till den egna förmågan och möjligheten att själva och tillsammans med andra kunna påverka sitt liv och se möjlighet till inflytande i samhället. Samtals- och stödgrupperna kommer under 2015 fortsätta att ges i RFSL Stockholms regi.

